

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BEZPEČNOST SENIORŮ VE MĚSTĚ PLZEŇ

Autor práce: David Boček, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Romana Morongová

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: David Boček, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Bezpečnost seniorů ve městě Plzeň

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Safety of Seniors in the City of Plzeň

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

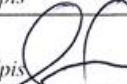
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Romana Morongová

Datum zadání bakalářské práce: Prosinec 2025

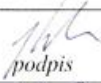

CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

Hlavním cílem této bakalářské práce je navrhnout optimální a efektivní bezpečnostní opatření zaměřená na ochranu seniorů ve městě Plzeň a doporučit vhodné metody, které mohou přispět k předcházení kriminality páchané na této zranitelné skupině obyvatel.

Vedlejším cílem je identifikovat a systematicky zpracovat přehled nejvýznamnějších rizik ohrožujících seniory, a dále posoudit, do jaké míry jsou stávající preventivní programy ve městě Plzni skutečně účinné.

Student: David Boček, DiS.	17. 12. 25 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Romana Morongová	18. 12. 25 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	12. 1. 2026 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	14. 1. 2026 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	15. 1. 2026 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

David Boček, DiS.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Romaně Morongové za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

BOČEK, D. Bezpečnost seniorů ve městě Plzeň: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2026., 69 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Romana Morongová.

Klíčová slova: Senior, senilita, kriminalita, prevence kriminality, Plzeň, ohrožená skupina.

Bakalářská práce se zabývá problematikou bezpečnosti seniorů ve statutárním městě Plzeň. Hlavním cílem práce je analyzovat bezpečnostní situaci této ohrožené skupiny obyvatel, identifikovat klíčová rizika a zhodnotit vývojové trendy kriminality páchané na seniorech v období let 2020–2025. Teoretická část definuje základní pojmy spojené se stárnutím, specifikuje faktory zvyšující zranitelnost seniorů a popisuje nejčastější formy trestné činnosti, včetně jejich fyzických, psychických a majetkových dopadů na oběti. Dále mapuje existující preventivní programy a iniciativy v Plzni. Analytická část vychází z rozboru statistických dat a zkoumá vývoj celkové i specifické kriminality v plzeňském regionu. Výsledky analýzy poskytují reálný obraz o stavu bezpečnosti seniorů a mohou sloužit jako podklad pro zefektivnění lokálních preventivních opatření.

ABSTRACT

BOČEK, D. Security of Seniors in the City of Pilsen: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026., 69 pp. Supervisor: Mgr. Romana Morongová.

Key words: Senior, senility, crime, crime prevention, Pilsen, vulnerable group.

This bachelor thesis deals with the issue of the security of seniors in the statutory city of Pilsen. The main aim of the thesis is to analyze the security situation of this vulnerable population group, identify key risks, and evaluate the developmental trends of crime committed against seniors between 2020 and 2025. The theoretical part defines basic concepts related to aging, specifies factors increasing the vulnerability of seniors, and describes the most frequent forms of criminal activity, including their physical, psychological, and financial impacts on victims. It also maps existing preventive programs and initiatives in Pilsen. The analytical part is based on the analysis of statistical data and investigates the development of both overall and specific crime in the Pilsen region. The results of the analysis provide a realistic picture of the state of seniors' security and can serve as a basis for streamlining local preventive measures.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Charakteristika seniora.....	11
2.1 Periodizace lidského života.....	11
2.2 Proces stárnutí	13
2.3 Senilita	13
3 Geografická a demografická charakteristika Plzně.....	15
3.1 Sociálně-ekonomické charakteristiky seniorů v Plzni	16
3.2 Bezpečnostní situace ve městě Plzeň	17
4 Senioři jako oběti trestné činnosti v Plzni.....	19
4.1 Kriminalita páchaná na seniorech	20
4.2 Majetková trestná činnost	21
4.3 Násilná trestná činnost	23
4.4 Mravnostní trestná činnost	25
4.5 Kybernetická trestná činnost.....	25
5 Dopady na oběti trestné činnosti.....	27
5.1 Újma způsobená oběti.....	27
5.2 Fyzická újma	28
5.3 Psychická újma.....	29
5.4 Majetková újma.....	30
6 Iniciativy a programy pro seniory v Plzni.....	32
6.1 BESIP – bezpečnost v provozu.....	32
6.2 Senior akademie Městské policie Plzeň.....	33
7 Analýza statistických údajů.....	35
7.1 Stanovené cíle	35
7.2 Analýza a interpretace dat.....	35

7.3	Vývoj jednotlivých druhů trestné činnosti v Plzeňském kraji v letech 2020 – 2025	37
7.3.1	Analýza celkové trestné činnosti.....	38
7.3.2	Majetková trestná činnost	38
7.3.3	Násilná trestná činnost	39
7.3.4	Mravnostní trestná činnost	39
7.3.5	Kybernetická trestná činnost	40
7.3.6	Závěrečné shrnutí	41
7.4	Vývoj kriminality páchané na seniorech v Plzeňském kraji (2020 – 2025) ...	42
7.4.1	Analýza vývojových trendů	43
7.4.2	Struktura obětí z hlediska pohlaví.....	43
8	Senioři jako oběti v kontextu celkové kriminality	44
9	Senioři jako oběti v kontextu Plzeňského kraje	47
10	Vyhodnocení stanovených cílů	57
	Závěr	59
	Seznam použitých zdrojů	60
	Seznam zkratk	64
	Seznam tabulek a grafů	65
	Přílohy	66

Úvod

Senioři jsou jednou z nejohroženějších skupin obyvatel vedle žen a mládeže. Stárnutím se mění jak fyzické, tak psychické vlastnosti člověka, které vedou k snadné zranitelnosti, v jehož důsledku se senioři stávají stále ohroženou a významnější sociální skupinou. Kombinace faktorů, jako je zvýšená důvěřivost, sociální izolace či snížená schopnost obrany, činí ze seniorů jednu z nejzranitelnějších skupin obyvatelstva. Problematika jejich bezpečnosti proto dnes představuje komplexní celospolečenské téma, které zahrnuje ochranu ve veřejném prostoru, v domácím prostředí i v oblasti dynamicky se rozvíjejících kybernetických hrozeb.

Téma bezpečnost seniorů ve městě Plzeň se zaměřením na seniory si autor zvolil kvůli jeho aktuálnosti a rostoucímu nezájmu současné generace, o starší generaci v městském prostředí. Specifikem kriminality páchané na seniorech je vysoká míra latence; značná část deliktů zůstává neoznámena kvůli strachu obětí, obavám z pachatele nebo nízké právní gramotnosti poškozených. Tato skrytá kriminalita zkresluje reálný pohled na situaci a komplikuje efektivní zacílení prevence. Bakalářská práce se proto zaměřuje na analýzu tohoto fenoménu v konkrétním geografickém a sociálním kontextu statutárního města Plzně.

Hlavním cílem práce je analyzovat bezpečnostní situaci seniorů na území města Plzně a na základě získaných dat identifikovat klíčová rizika a vývojové trendy. K dosažení tohoto záměru byly stanoveny vedlejší cíle. Teoretické vymezení faktorů přispívajících ke zvýšené viktimizaci seniorů, popis nejčastějších forem trestné činnosti a zhodnocení stávajícího systému lokální prevence. Práce je strukturována na část teoretickou, ve které autor definuje základní pojmy a specifika věku, která mají souvislost s problematikou bezpečnosti týkajících se ohrožené skupiny, a část analytickou. Tato část vychází z rozboru dostupných dat a dokumentů oficiálních statistik kriminality v Plzni v časové řadě šesti let. Porovnání dat z tohoto období nám ukazuje, jak se kriminalita vyvíjí, a dává nám reálný obraz, o bezpečnosti v Plzni.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce se věnuje aktuálnímu tématu bezpečnosti seniorské populace v městském prostředí, přičemž se konkrétně zaměřuje na území statutárního města Plzně. Hlavním cílem práce je provést komplexní analýzu bezpečnostní situace seniorů v této lokalitě, identifikovat klíčová rizika, jimž je tato zranitelná skupina vystavena, a následně zhodnotit efektivitu stávajících preventivních programů realizovaných státními i nestátními subjekty. Vedlejším cílem je popsat specifika viktimizace seniorů, včetně nejčastějších rizikových situací, a navrhnout vhodná preventivní opatření ke zvýšení jejich bezpečí.

Bakalářská práce je metodicky rozdělena na část teoretickou a část analytickou. V teoretické části se autor pomocí odborné literatury soustředí na danou problematiku. První kapitoly jsou věnovány vymezení základních pojmů, jako je pojem senior, proces stárnutí, specifika seniorské populace a charakteristika městského prostředí. Dále je pozornost zaměřena na kriminologické a viktimologické aspekty, kde autor odborně analyzuje příčiny zvýšené zranitelnosti seniorů a formy trestné činnosti, od nejčastěji páchané majetkové delikvence, až po moderní kybernetické podvody.

Praktická část práce je koncipována jako analytická práce, která vychází ze studia dostupných dokumentů a dat a následně popisuje, jak fungují současná preventivní opatření. Na rozdíl od plošného dotazníkového šetření se autor zaměřuje na hloubkovou interpretaci oficiálních statistik Policie ČR a demografických údajů ČSÚ. Tento přístup umožňuje objektivně zmapovat bezpečnostní situaci v západočeské metropoli a identifikovat trendy ve vývoji kriminality páchané na osobách vyššího věku. Součástí této části je také detailní zhodnocení konkrétních projektů, jako je „Senior akademie“ Městské policie Plzeň či aktivity mezigeneračního centra TOTEM. Výsledky analýz jsou v práci graficky znázorněny a doplněny o slovní komentář reflektující dosažení stanovených cílů.

2 Charakteristika seniora

Pojem ‚senior‘ není v naší legislativě ani v odborné literatuře jednoznačně vymezen a je často používán jako synonymum pro staršího člověka. Pojem senior je používán především v oblasti sociologické a může být různě definován. Podle Českého statistického úřadu považujeme za seniory „obyvatele České republiky ve věku 65 let a více“¹. Slovník cizích slov definuje pojem senior jako „příslušník[a] starší věkové kategorie“². Termín ‚senior‘ je velmi široký a může zahrnovat různé skupiny lidí, přičemž neexistuje jednoznačné rozlišení, kdy člověk vstupuje do kategorie seniorů. Podle autorky Marie Vágnerové, kterou zmiňují autorky Špatenková a Smékalová, se hovoří o raném stáří od 60 do 75 let. Podle Autora Michala Šeráka, který je zmíněn stejnými autorkami, se tento pojem používá pro osoby starší 60 let, v poslední době se tato hranice ovšem posouvá až na 65 let. Univerzity, které nabízejí studium třetího věku, poskytují vzdělání pro osoby starší 50 let. Věková hranice tudíž není jasně stanovena.³

V praxi se za seniora obvykle považují osoby nad 65 let, kdy většina lidí odchází do starobního důchodu. Tento věk je také častým orientačním bodem pro různé výhody a slevy, které jsou seniorům poskytovány. Například v městské hromadné dopravě, ve vlakové dopravě nebo v kulturních institucích, jako jsou například divadla, jsou běžně nabízené slevy pro osoby od 65 let a výše. Tato věková hranice je tedy vnímána jako standard pro zajištění lepší dostupnosti služeb pro starší obyvatele.^{4 5}

2.1 Periodizace lidského života

Podobně jako pojem „senior“ je i stařecký věk definován v několika fázích. Člověk už od svého narození stárne a postupem svého života prochází různými fázemi stárnutí. V každé fázi se stárnutí projevuje různou rychlostí, v některých obdobích může

¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Senioři [online]. 2025, [cit. 2025-11-10]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/seniori?pocet=10&start=0&skupiny=31&razeni=-datumVydani>

² ŠPATENKOVÁ, Naděžda a Lucie SMÉKALOVÁ. *Edukace seniorů*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5446-8, s. 47.

³ Tamtéž, s. 47.

⁴ PLZEŇSKÉ MĚSTSKÉ HROMADNÉ PODNIKY. Jednotlivé jízdné. Online. 2026. Dostupné z: <https://www.pmdp.cz/jizdne/jednotlive-jizdne/>. [cit. 2026-1-2].

⁵ NÁRODNÍ DIVADLO. Senioři 65+. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/vstupenky-a-predplatne/slevy-a-obchodni-informace/seniori-65>. [cit. 2026-1-1].

člověk stárnout rychleji a v některých pomaleji. Je proto důležité rozlišovat rozdíly mezi různými skupinami lidí v rámci kategorie starých lidí.⁶

Podle Českého statistického úřadu se v roce 2022 na území České republiky datuje přibližně 10,8 milionů obyvatel s průměrným věkem 42,6 let. V Plzeňském kraji se k roku 2022 datuje přibližně 605 000 obyvatel. Obecně se uvádí, že polovina lidského života začíná ve 45 letech a pokračuje do 59 let. Tato fáze se nazývá „*střední, nebo též zralý věk*“⁷. V této fázi se podle Českého statistického úřadu v České republice k roku 2022 nachází téměř 2,4 milionů obyvatel. V Plzeňském kraji je v této fázi zaznamenáno přibližně 133 000 obyvatel. Následuje „*vyšší věk, nebo rané stáří*“⁸, které trvá od 60 -74 let. K roku 2022 se v České republice datuje téměř 1,9 milionů obyvatel, zatím co v Plzeňském kraji necelých 105 000. Po této fázi následuje „*stařecký věk neboli sénium, vlastní stáří*“⁹, která trvá od 75–89 let. Do této skupiny spadá v České republice téměř 900 000 obyvatel. V Plzeňském kraji do této skupiny spadá přibližně 49 000 obyvatel. Poslední fází stáří je takzvaná „*dlohověkost*“¹⁰, která začíná od 90 let. K této věkové fázi se v České republice uvádí přibližně 65 000 obyvatel a v Plzeňském kraji téměř 3 500 obyvatel. Postupem času se navíc věková hranice pro odchod do starobního důchodu stále posouvá, což odráží změny ve společnosti a zdravotním stavu populace.^{11 12 13}

Z těchto údajů vyplývá, že nejpočetnější skupinou jak v České republice, tak v Plzeňském kraji jsou obyvatelé ve věku 45 - 59 let, kteří jsou ve fázi střední, nebo též zralý věk s počtem 2,4 milionů České republiky a 133 000 v Plzeňském kraji. Do skupiny seniorů, která byla definovaná, v předešlé kapitole, spadá přibližně 2, 2 milionu obyvatel.^{14 15}

⁶ HAŠKOVCOVÁ, Helena. Fenomén stáří. 2. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. ISBN 978-80-87109-19-9, s. 20.

⁷ Tamtéž, s. 20.

⁸ Tamtéž, s. 20.

⁹ Tamtéž, s. 20.

¹⁰ Tamtéž, s. 20.

¹¹ Tamtéž, s. 20-21.

¹² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Demografická příručka - 2025. Online. 2025, 15. 10. 2025. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/vekove-slozeni-obyvatelstva-2022>. [cit. 2025-11-10].

¹³ JANIŠ, Kamil a SKOPALOVÁ, Jitka. Volný čas seniorů. Praha: GRADA, 2016. ISBN 978-80-247-5535-9., s.36-37.

¹⁴ HAŠKOVCOVÁ, Helena. Fenomén stáří. 2. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. ISBN 978-80-87109-19-9, s. 20.

¹⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Demografická příručka - 2025. Online. 2025, 15. 10. 2025. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/vekove-slozeni-obyvatelstva-2025>. [cit. 2025-11-10].

2.2 Proces stárnutí

Podle autorky Šimičkové – Čížkové a kol., se proces stárnutí odehrává v průběhu celého lidského života. Tento proces začíná již od narození, pokračuje pubertou a adolescencí a končí smrtí. Každý člověk stárne jinak rychle, obecně se ale stárnutí zrychluje po 60 roce života. Rozlišujeme věk kalendářní a věk biologický. Kalendářní věk je daný počtem prožitých let, zatímco biologický se může lišit individuálně od věku kalendářního. Toto tempo je ovlivňováno různými změnami. Tyto změny mohou být genetické, biologické, ale i psychické a sociální. Biologické stárnutí se potýká s několika jevy. Typickým rysem stárnutí je pokles tělesné hmotnosti a výšky, s čímž je i spojen výrazný pokles svalové hmoty. Dalším jevem ve stáří je pokles rychlosti, pružnosti a hbitosti pohybů. Tím se zvyšuje pravděpodobnost úrazu starého člověka.^{16 17}

Dalším fyziologickým jevem je snížení počtu vylučovacích hormonů, což má vliv na chování člověka. Tyto změny se mohou projevovat například ospalostí, ztrátou vitality a snížením intelektuální činnosti. Kvůli změnám ve smyslových orgánech se dále zhoršuje vnímání starého člověka. Stárnoucí člověk se musí stále adaptovat na tyto změny. Mezi další postižené funkce patří zrak a sluch, které způsobují dezorientaci. Ta dále negativně ovlivňuje sociální komunikaci a mezilidské vztahy. U lidí se sluchovým postižením způsobují dezorientaci, různé šумы a hluky.¹⁸

2.3 Senilita

Poruchy kognitivních funkcí, laicky často označované jako senilita, postihují především populaci starší 65 let, i když se mohou vyskytnout i u mladších jedinců. Tento stav je charakteristický postupným zhoršováním paměti, pozornosti, úsudku a schopnosti učení. Etiologie těchto potíží je multifaktoriální; kromě genetických predispozic a vaskulárních problémů (zhoršená cirkulace krve v mozku) mohou hrát roli i infekce, špatné stravovací návyky či nadměrná konzumace alkoholu. Dominantní příčinou úpadku

¹⁶ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka; BINAROVÁ, Ivana; HOLÁSKOVÁ, Kamila; PETROVÁ, Alena; PLEVOVÁ, Irena et al. Přehled vývojové psychologie. 3. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2433-0, s. 144-147.

¹⁷ ČELEDOVÁ, Libuše; KALVACH, Zdeněk a ČEVELA, Rostislav. Úvod do gerontologie. Praha: Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3404-3., s.11-13.

¹⁸ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka; BINAROVÁ, Ivana; HOLÁSKOVÁ, Kamila; PETROVÁ, Alena; PLEVOVÁ, Irena et al. Přehled vývojové psychologie. 3. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2433-0, s. 144-147.

kognitivních funkcí však zůstává Alzheimerova choroba, neurodegenerativní onemocnění vedoucí k zániku nervových buněk.^{19 20}

Klinický obraz zahrnuje široké spektrum příznaků od dezorientace a výpadků paměti až po změny v chování, pocity úzkosti, deprese či agresivitu. Diagnostika se opírá o specializované testování kognitivních funkcí a využití zobrazovacích metod, jako je magnetická rezonance. Terapeutický přístup je vždy individuální a odvíjí se od konkrétní příčiny; zahrnuje jak farmakologickou léčbu, tak režimová opatření (úprava stravy, kognitivní trénink). Klíčovým faktorem úspěšné péče zůstává podpora rodiny a dodržování lékařských doporučení.^{21 22}

¹⁹ CO JE SENILITA? Ujasnění významu termínu, výrazu a slova s vysvětlením definice pojmu Senilita. Online. 2025. Dostupné z: <https://cojeto.superia.cz/lekarstvi/senilita.php>. [cit. 2026-02-05].

²⁰ MACHÁČKOVÁ, Kateřina a HOLMEROVÁ ET AL., Iva. Aktivní Gerontologie aneb jak stárnout dobře. Praha: Mladá fronta, 2019. ISBN 978-80-204-5489-8, s.111-114.

²¹ CO JE SENILITA? Ujasnění významu termínu, výrazu a slova s vysvětlením definice pojmu Senilita. Online. 2025. Dostupné z: <https://cojeto.superia.cz/lekarstvi/senilita.php>. [cit. 2026-02-05].

²² MACHÁČKOVÁ, Kateřina a HOLMEROVÁ ET AL., Iva. Aktivní Gerontologie aneb jak stárnout dobře. Praha: Mladá fronta, 2019. ISBN 978-80-204-5489-8, s.111-114.

3 Geografická a demografická charakteristika Plzně

Z geografického hlediska je poloha města Plzně determinována jeho umístěním v Plzeňské kotlině. Pro tuto lokalitu je charakteristický především specifický hydrologický uzel, kde dochází k soutoku čtyř významných řek: Mže, Radbuzy, Úhlavy a Úslavy. Jejich spojením vzniká řeka Berounka, která následně tvoří přirozenou dominantu celého regionu. Reliéf městského terénu je výškově značně diferencovaný. Zatímco historické jádro města je situováno v nadmořské výšce přibližně 310 m n. m., okrajové čtvrti a přilehlé vrchy dosahují výšek přes 400 m n. m. I přes svou vnitrozemskou polohu a absenci přímého napojení na lodní dopravu je město strategickým bodem, ačkoliv jej od nejbližšího mořského pobřeží dělí zhruba 500 km.²³

Klimatické podmínky v této oblasti odpovídají mírně teplému pásmu. Typickým projevem je zde delší a srážkově chudší léto, střídané suchou zimou s pouze krátkodobým výskytem sněhové pokrývky. Tyto environmentální faktory jsou zohledněny v strategickém dokumentu “Koncepce životního prostředí v Plzni”. Ten definuje závazek městské samosprávy k realizaci opatření vedoucích ke zvýšení kvality života, přičemž důraz je kladen na redukci hlukové a emisní zátěže a revitalizaci veřejných prostranství. Právě kvalita veřejného prostoru má přímý dopad na subjektivní pocit bezpečí obyvatel, což je pro zranitelné skupiny klíčové.²⁴

Historický vývoj populace v Plzni byl silně ovlivněn industrializací. K nejvýraznějšímu demografickému skoku došlo v poslední třetině 19. století (1869–1890) v souvislosti s expanzí Škodových závodů. Po demografických změnách způsobených druhou světovou válkou a následným odsunem německého obyvatelstva nastala ve druhé polovině 20. století éra masové výstavby. Vznikla rozsáhlá panelová sídliště, která dodnes představují hlavní rezidenční zázemí pro značnou část dnešní seniorské populace. Od 80. let však město čelí stagnaci, až mírnému úbytku obyvatel, což je způsobeno fenoménem suburbanizace, tedy stěhováním ekonomicky aktivních lidí do rodinných domů v okolních obcích. Podle statistických údajů z konce roku 2018 čítala populace Plzně 172 441 osob. Z hlediska věkové struktury je zásadním zjištěním vysoký podíl osob ve věku 65 a více let, kterých bylo evidováno 35 980. Průměrný věk obyvatel dosahoval 43,1 let (u žen dokonce 44,5 let). Tato data jasně znázorňují proces stárnutí

²³ PECUCH, Martin. Statistická data o městě. Online. 2020. Dostupné z: <https://plzen.eu/o-meste/statisticka-data/>. [cit. 2026-02-05].

²⁴ Tamtéž.

populace ve městě a potvrzují nutnost zaměřit bezpečnostní a sociální politiku města právě na tuto věkovou skupinu.^{25 26}

3.1 Sociálně-ekonomické charakteristiky seniorů v Plzni

Sociálně-ekonomické postavení seniorů v Plzni nelze vnímat izolovaně, je nutné jej zasadit do širšího kontextu celorepublikových demografických změn, které se v prostředí krajské metropole specificky odrážejí. Dominantním trendem je v současnosti progresivní stárnutí populace. Zatímco na celostátní úrovni připadá na sto dětí přibližně 130 seniorů, demografické predikce naznačují, že kolem roku 2040 tento index stárí překročí hranici 200. Tento neúprosný demografický tlak potvrzuje i sociologická studie Západočeské univerzity realizovaná přímo pro Magistrát města Plzně, která konstatuje, že plzeňská populace je a v nadcházejících letech bude péči o stárnoucí obyvatele silně zatížena.²⁷

S demografickým stárnutím úzce souvisí změna struktury domácností. Pro seniorskou populaci je charakteristická tzv. feminizace stárí, kdy vlivem vyšší úmrtnosti mužů tvoří ženy 58 % této věkové skupiny. S tím se pojí vysoký podíl ovdovělých osob (28 %), což výrazně zvyšuje riziko sociální izolace a osamělosti. V podmínkách města Plzně se tento jev kombinuje s kritickým přetížením rodinných příslušníků, konkrétně tzv. sendvičové generace (osoby ve věku 40–60 let). Tato skupina, pečující současně o nezletilé děti i stárnoucí rodiče, tvoří až čtvrtinu populace města a její kapacity jsou již nyní na hranici vyčerpání.^{28 29}

Omezené možnosti rodinné péče se střetávají s křehkou ekonomickou stabilitou seniorů. Výdaje na nezbytné životní potřeby, tedy bydlení a potraviny, obecně odčerpávají seniorům 57 % jejich rozpočtu. Nejohroženější skupinou jsou přitom osaměle žijící senioři, u nichž míra ohrožení příjmovou chudobou dosahuje až jedné třetiny. Situace v Plzni tyto obecné trendy kopíruje, přičemž místní šetření odhalilo varující data:

²⁵ PECUCH, Martin. Statistická data o městě. Online. 2020. Dostupné z: <https://plzen.eu/o-meste/statisticka-data/>. [cit. 2026-02-05].

²⁶ DAVID, Petr; DAVID ML., Petr; LUDVÍK, Petr a SOUKUP, Vladimír. Česko dějiny, místopis, osobnosti, památky, příroda, umění. Brno: Euromedia Group, 2018. ISBN 978-80-242-6231-4., s.360-361.

²⁷ Tamtéž.

²⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Senioři v datech. Online. 2023. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/seniori-v-datech/cim-se-vyznacuje-populace-senioru>. [cit. 2026-02-07].

²⁹ ŠAUEROVÁ, M; VADÍKOVÁ, K.M.(Eds) a , Kolektiv. Specifika edukace seniorů. Praha: Palestra, 2013. ISBN 978-80-87723-09-8., s. 18-19.

pětina seniorských domácností si netvoří žádné finanční rezervy a 7,5 % seniorů se pohybuje přímo pod hranicí chudoby.³⁰

Ekonomická nejistota jde ruku v ruce se zdravotními riziky a obavami z budoucnosti. Ačkoliv objektivní data ukazují, že senioři čerpají dvě pětiny celkových výdajů zdravotních pojišťoven – přičemž nejčastější příčinou úmrtí zůstávají nemoci oběhové soustavy – subjektivní vnímání situace je ještě pesimističtější. V Plzni očekává zhoršení své situace v horizontu dvou let 23 % dotázaných seniorů. Dominantním strachem je přitom zhoršení zdraví (78,7 %) a ztráta bydlení (15,7 %).³¹

Tato kombinace zdravotní a sociální zranitelnosti se promítá i do otázky bezpečnosti, kde senioři figurují v 9 % případů jako oběti trestných činů, nejčastěji krádeží. S rostoucími riziky proto logicky stoupá význam institucionální pomoci. Ačkoliv je se sociálními službami garantovanými městem Plzeň spokojeno 92,2 % stávajících uživatelů, autoři studie varují před budoucností. Vzhledem k demografickému vývoji a vyčerpání rodinných kapacit se očekává, že poptávka po těchto službách se brzy zdvojnásobí, což vyvolává otázky ohledně dostatečnosti kapacit sociálního systému v nadcházejících letech.³²

3.2 Bezpečnostní situace ve městě Plzeň

Bezpečnostní situace v Plzni je úzce spjata s jejím průmyslovým zaměřením a vysokou koncentrací osob, což se projevuje zejména v subjektivním pocitu bezpečí obyvatel. Lidé vnímají stav v ulicích často kriticky, přičemž největší obavy vzbuzuje agresivní chování a pouliční kriminalita v okolí dopravních uzlů či ubytoven. Tento nesoulad mezi pocity občanů a realitou je pro vedení města dlouhodobou výzvou, ačkoliv širší statistické trendy naznačují postupnou stabilizaci.³³

Při pohledu na širší kontext celého Plzeňského kraje lze v roce 2024 pozorovat pozitivní trend. Podle dat Policejního prezidia ČR bylo v kraji registrováno celkem 8 996

³⁰ KRIEGEROVÁ, Eva. Populace města Plzně je a bude silně zatížena starostí o seniory, ukázala studie. Online. 2016. Dostupné z: <https://plzen.eu/o-meste/aktuality/aktuality-z-mesta/populace-mesta-plzne-je-a-bude-silne-zatizena-starosti-o-seniory-ukazala-studie/>. [cit. 2026-02-07].

³¹ KRIEGEROVÁ, Eva. Populace města Plzně je a bude silně zatížena starostí o seniory, ukázala studie. Online. 2016. Dostupné z: <https://plzen.eu/o-meste/aktuality/aktuality-z-mesta/populace-mesta-plzne-je-a-bude-silne-zatizena-starosti-o-seniory-ukazala-studie/>. [cit. 2026-02-07].

³² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Senioři v datech. Online. 2023. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/seniori-v-datech/cim-se-vyznacuje-populace-senioru>. [cit. 2026-02-07].

³³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Kriminalita v Plzeňském kraji v roce 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/plk/kriminalita-v-plzenskem-kraji-v-roce-2024>. [cit. 2026-03-16].

trestných činů, což představuje meziroční pokles o 5,9 %. Tento pokles navazuje na trend započatý po roce 2022, kdy kriminalita dočasně vzrostla vlivem rozvolnění protiepidemických opatření a ekonomických dopadů pandemie. Situaci v regionu rovněž ovlivnila zvýšená migrace v důsledku konfliktu na Ukrajině. V celorepublikovém srovnání se Plzeňský kraj na celkové kriminalitě podílí 5,2 %, což jej řadí na šestou příčku v rámci České republiky.³⁴

Přímo v okrese Plzeň-město bylo v roce 2024 registrováno 4 303 trestných činů. Dominantní složkou zůstává majetková kriminalita – krádeže vloupáním (1 039 případů) a krádeže prosté (763 případů) tvoří většinu evidovaných deliktů. Naproti tomu násilná trestná činnost, která v lidech vyvolává nejsilnější strach, byla zaznamenána ve 369 případech. Tato čísla potvrzují, že závažné fyzické útoky jsou statisticky méně časté než majetkové delikty, přestože jejich mediální a společenský dopad je výraznější.³⁵

Právě na tyto faktory reaguje město Plzeň zvýšenou aktivitou v oblasti prevence a dohledu. Místo dříve diskutovaných legislativně složitých řešení se samospráva zaměřila na praktické kroky: posílení fyzické přítomnosti strážníků v problematických zónách, modernizaci městského kamerového systému a úzkou spoluprací s asistenty prevence kriminality. Cílem těchto opatření je nejen snižovat reálnou kriminalitu, ale především posílit pocit klidu obyvatel ve veřejném prostoru.³⁶

³⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Kriminalita v Plzeňském kraji v roce 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/plk/kriminalita-v-plzenskem-kraji-v-roce-2024>. [cit. 2026-03-16].

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Tamtéž.

4 Senioři jako oběti trestné činnosti v Plzni

Při zkoumání trestné činnosti páchané na seniorech je nejprve důležité definovat pojem kriminalita. Pojem kriminalita, též zločinnost, je odvozeno z latinského slova *criminalis* což znamená zločinný. Kriminalita je vymezena platným trestným právem, které určuje, jaké chování je považováno za protispolečenské a vzhledem k jeho nebezpečnosti je kvalifikováno jako trestný čin, případně jiné delikty, které jsou stíhány soudními orgány. Podle autora Jana Tomáška je kriminalita „*souhrn takových forem chování, které trestní právo posuzuje jako trestné činy*“³⁷.³⁸

Kriminalita ve vztahu k možnosti jejího poznání se člení na zjevnou, skrytou neboli latentní a skutečnou. Do zjevné zahrnujeme kriminalitu, která byla zjištěna a byla vložena do oficiálních statistik. Skrytá kriminalita zahrnuje činy, které se staly, ale orgány činné v trestním řízení se nedozvěděly o jejich páchání. Oběti trestné činy nenahlašují z důvodu strachu z veřejného mínění, ze strachu z pachatele nebo ze strachu ztráty partnera. Především u seniorů se jedná o strach ze ztráty blízkého člověka z důvodu osamělosti ve stáří. Senioři trestný čin nenahlašují také z důvodu neinformovanosti. Často trestným činům nevěnují pozornost a podání trestného oznámení se pro ně stává příliš složité. Posledním druhem kriminality, kterou rozlišujeme, je kriminalita skutečná neboli celková, která zahrnuje jak skrytou, tak zjevnou kriminalitu.³⁹

Podle statistiky policie ČR dále členíme kriminalitu následovně:⁴⁰

- Násilná
- Mravnostní
- Majetková
 - o Krádeže vloupáním
 - o Krádeže prosté
 - o Ostatní majetkové trestné činnosti

³⁷ TOMÁŠEK, Jan. Úvod do kriminologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-746-7, s. 9.

³⁸ Tamtéž, s. 9.

³⁹ SVATOŠ, Roman. Kriminologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-389-6, s. 27.

⁴⁰ Tamtéž, s. 34.

Nejčastěji páchaná trestná činnost je majetková s celkovým počtem téměř 78 000 zaznamenaných případů na území České republiky v roce 2021. Tyto trestné činy směřují proti vlastnictví a majetku a zahrnují především krádeže, zpronevěry nebo podvody.^{41 42}

Druhá nejčastěji páchaná trestná činnost je násilná. V roce 2021 bylo zaznamenáno téměř 12 000 případů na území České republiky. Tato činnost zahrnuje trestné činy násilného charakteru, jako například vraždy, ublížení na zdraví, nebezpečné vyhrožování, vydírání, pronásledování nebo týrání osoby ve společné domácnosti. Všechny tyto činy cílí na osobní integritu jedince.^{43 44}

Mravnostních trestných činů bylo v roce 2021 zaznamenáno něco málo přes 3 000. Do mravnostních trestných činů zahrnujeme činy zasahující důstojnost oběti v sexuální oblasti jako je například znásilnění nebo sexuální nátlak.⁴⁵

Mravnostní trestná činnost roste naopak od majetkové a násilné trestné činnosti. V roce 2012 bylo zaznamenáno pouze necelých 2 000 případů. V porovnání s rokem 2021 počet mravnostních trestných činů vzrostl o přibližně 1 000 případů.⁴⁶

Násilná trestná činnost zaznamenala v roce 2012 téměř 18 400 případů. V porovnání s rokem 2021 zaznamenáváme pokles o více jak 6 000 případů.⁴⁷

Majetková trestná činnost vykazuje stejně jako násilná trestná činnost výrazný pokles. V roce 2012 bylo zaznamenáno téměř 195 000 případů a v roce 2013 číslo vzrostlo na téměř 210 000 případů. V porovnání s rokem 2021 je jasně vidět pokles o více jak 130 000 případů.⁴⁸

4.1 Kriminalita páchaná na seniorech

Kvůli zhoršeným fyzickým a psychickým vlastnostem seniorů se stávají častým a snadným cílem trestné činnosti. Jejich vyšší důvěřivost, častá osamělost a jejich

⁴¹ SCHEINOST, Miroslav. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2022. ISBN 978-80-7338-200-1, s. 15-19.

⁴² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Pomoc obětem TČ. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-majetkove-trestne-ciny.aspx>. [cit. 2024-11-10].

⁴³ SCHEINOST, Miroslav. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2022. ISBN 978-80-7338-200-1, s. 15-19.

⁴⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Násilná trestná činnost. Online. 2017. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nasilna-trestna-cinnost.aspx>. [cit. 2024-11-10].

⁴⁵ SCHEINOST, Miroslav. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2022. ISBN 978-80-7338-200-1, s. 19.

⁴⁶ Tamtéž, s. 19.

⁴⁷ Tamtéž, s. 15.

⁴⁸ Tamtéž, s. 15-19.

omezená schopnost se bránit zvyšují pravděpodobnost, že se stanou snadným terčem pro pachatele.

Pachatelé využívají zhoršených schopností seniorů a aplikují různé taktiky, jak je oklamat. Jedním z těchto triků je, když se pachatel vydává za falešného příbuzného. V tomto případě se osoba představí například jako vnuk nebo vnučka seniora a telefonicky po něm požaduje půjčení vysoké částky finančních prostředků pod fiktivními záminkami.⁴⁹

Další metodou je, když se pachatelé vydávají za pracovníky energetických služeb. Tito podvodníci kontaktují seniory, tvrdí, že přišli vrátit přeplatek za energie, nabízejí levnější služby nebo chtějí zkontrolovat elektroměr. Po vstupu do domácnosti požádají seniora, aby rozměnil bankovku, což jim umožní zjistit, kde má uložené peníze. Poté se zaměří na odvedení jeho pozornosti, aby mohl dojít ke krádeži „skrytých“ úspor.⁵⁰

Dalším způsobem podvodu je, když pachatelé tvrdí, že znají rodinného příslušníka seniora, pro kterého mají vyzvednout peníze na koupi nebo opravu auta, případně na nákup součástek.⁵¹

4.2 Majetková trestná činnost

Nejvíce rozšířeným typem trestné činnosti páchané na seniorech jsou majetkové delikty, přičemž krádeže tvoří až tři čtvrtiny všech trestných činů spáchaných na této skupině obyvatel.⁵² Podle Trestního zákoníku a trestního řádu v § 205 je definována krádež jako *„kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a*

- a) způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,*
- b) čin spáchá vloupáním,*
- c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí,*
- d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo*

⁴⁹ KOSTEČKOVÁ, Lucie. Seniori jako oběti trestné činnosti. Online. 2018. Dostupné z: <https://bezpecny.stredoceskykraj.cz/prevence-kriminality/seniori-jako-obeti-trestne-cinnosti/>. [cit. 2025-01-01].

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² EPRAVO.CZ. Seniori jako zvlášť zranitelné oběti. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/seniori-jako-zvlast-zranitelne-obeti-117510.html>. [cit. 2025-11-11].

*čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob (...)*⁵³.

Mezi konkrétní činy, které pachatelé často páchají na starších lidech, patří kapesní krádeže, vloupání do bytů, rodinných domů, rekreačních objektů nebo sklepů. Zloději se také zaměřují na krádeže z parkovaných vozidel, kde mohou snadno získat cennosti. Starší lidé bývají v těchto situacích zranitelnější, protože často věří, že jejich majetek je bezpečný.⁵⁴

Mezi další majetkovou trestnou činností patří také podvod, který je definován v Trestním zákoníku § 209 jako „*kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije ničeho omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou (...)*“⁵⁵.

Osoby vysokého věku jsou velmi často cílem trestného činu podvodu. V praxi se objevují případy, kdy pachatelé vystupují jako falešní sociální pracovníci, zaměstnanci energetických společností nebo jiní odborníci, a pod různými záminkami se snaží vylákat od seniorů peníze. Tito pachatelé se zaměřují především na starší osoby, které mohou být snadno důvěřivé nebo méně obezřetné vůči cizím lidem. Využívají jejich osamělosti, naivity nebo nízké znalosti v oblasti práv a finančních záležitostí, aby je podvedli.⁵⁶

Je důležité zdůraznit, že tito podvodníci často vystupují velmi seriózně. Nosí uniformy, mají falešné průkazy nebo se prezentují jako pracovníci renomovaných společností, což je činí ještě přesvědčivějšími. Jejich vystupování je pečlivě promyšlené, aby vyvolali důvěru a získali důležité informace nebo přístup k finančním prostředkům obětí. Díky tomu, že působí velmi profesionálně a věrohodně, jsou senioři často snadnou kořistí, aniž by si uvědomovali, že jsou podváděni. Tato důvěra bývá zneužita k tomu, aby se z nich vylákaly peníze, ať už formou nelegálních poplatků, falešných darů nebo předražených služeb.⁵⁷

Pachatelé se často zaměřují na starší osoby, které jsou zranitelné a mohou mít problémy s orientací ve světě kolem sebe. Mnozí senioři žijí v osamění a touží po

⁵³ JELÍNEK, Jiří; PELC, Vladimír; ŘÍHA, Jiří; SOVÁK, Zdeněk; BRUNA, Eduard et al. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 8. Praha: Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-395-7, s. 318.

⁵⁴ EPRAVO.CZ. Senioři jako zvlášť zranitelné oběti. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/seniori-jako-zvlast-zranitelne-obeti-117510.html>. [cit. 2025-10-10].

⁵⁵ JELÍNEK, Jiří; PELC, Vladimír; ŘÍHA, Jiří; SOVÁK, Zdeněk; BRUNA, Eduard et al. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 8. Praha: Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-395-7, s. 332.

⁵⁶ EPRAVO.CZ. Senioři jako zvlášť zranitelné oběti. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/seniori-jako-zvlast-zranitelne-obeti-117510.html>. [cit. 2025-10-10].

⁵⁷ Tamtéž.

jakémkoli kontaktu s jinými lidmi, což je činí snadnými cíli pro podvodníky. Tato osamělost je může motivovat k tomu, aby přijímali nabídky pomoci nebo komunikace od neznámých osob, které se mohou zdát přátelské a laskavé. Pro ně může být každý nový kontakt vítaným zpestřením jejich všedního života, který se často točí kolem rutinního a izolovaného způsobu života.⁵⁸

Pachatelé využívají tuto touhu po kontaktu a důvěřivost seniorů k tomu, aby je manipulovali nebo podvedli. Někteří senioři se mohou snadno nechat ovlivnit, protože nemají jasnou představu o tom, jaký je skutečný záměr těchto osob. Navíc, s přibývajícím věkem mohou mít problémy s pamětí nebo jasným vyjadřováním svých myšlenek. To může vést k tomu, že si nepamatují detaily o osobách, které s nimi komunikovaly, nebo že nedokážou jasně a souvisle popsat situaci, ve které se ocitli. Tato ztráta jasnosti a schopnosti komunikace je činí ještě zranitelnějšími vůči podvodníkům, kteří mohou snadno využít jejich slabosti k vlastnímu prospěchu.⁵⁹

Důvěřivost a osamělost starších lidí tedy vytvářejí ideální podmínky pro zneužívání, kdy pachatelé nejen využívají jejich slabší orientaci v situacích, ale také mohou přetvářet jejich vnímání reality, což vede k tomu, že senioři často nemají dostatečnou schopnost se bránit nebo upozornit na zneužívání, které zažívají.⁶⁰

4.3 Násilná trestná činnost

Dalším typem trestné činnosti páchané na seniorech je násilná trestná činnost. Do této trestné činnosti řadíme například vraždy, ublížení na zdraví, nebezpečné vyhrožování, vydírání, pronásledování nebo týrání osoby ve společné domácnosti.⁶¹

Jedna z nejčastěji páchané násilné trestné činnosti je ublížení na zdraví. Podle §122 Trestního zákoníku a trestního řádu se ublížením na zdraví rozumí „*takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření*“⁶².

⁵⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Trestná činnost páchaná na seniorech. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/trestna-cinnost-pachana-na-seniorech.aspx>. [cit. 2025-18-09].

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² JELÍNEK, Jiří; PELC, Vladimír; ŘÍHA, Jiří; SOVÁK, Zdeněk; BRUNA, Eduard et al. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 8. Praha: Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-395-7, s. 189.

V roce 2020 došlo k 315 případům ublížení na zdraví, které se týkaly seniorů, což představuje 6,6 % všech obětí. U 230 seniorů šlo o úmyslné ublížení na zdraví a u 85 o ublížení z nedbalosti. Více obětí bylo mezi muži (181 seniorů) než mezi ženami (134 seniorkami), přičemž nejčastější věkovou skupinou byly osoby ve věku 65 až 75 let (241 seniorů). Pachatelem byl přibližně stejně často neznámý člověk jako někdo blízký oběti (156 vs. 159 obětí).⁶³

Mezi další často páchanou násilnou trestnou činností patří také nebezpečné vyhrožování, které je definováno v § 353 Trestního zákoníku a trestního řádu. Nebezpečným vyhrožováním se rozumí: „*kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou ujmou na zdraví nebo jinou těžkou ujmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti*“⁶⁴.

V roce 2020 bylo zaznamenáno celkem 2 179 případů nebezpečného vyhrožování, přičemž 148 z těchto případů se týkalo seniorů, což představuje 6,8 % všech obětí.⁶⁵

Domácí násilí je jedním z dalších nejčastěji páchaných násilných trestných činů na seniorech, který je definováno v § 199 Týrání osoby ve společném obydlí. „*Týráním se rozumí nejen působení fyzických útrap, ale i týrání v oblasti psychické. Jednotlivé útoky mohou směřovat nejen proti osobě oběti, ale i proti věcem, jejichž poškození (zničení) způsobí poškozenému újmu (zpravidla domácí mazlíček)*“⁶⁶.

Násilí na seniorech páchané v rodině představuje závažný problém, který se často začíná projevovat postupně. Prvotními projevy mohou být psychické formy násilí, jako je okřikování, ponižování, omezování nebo příkazování, které mohou být považovány za „neškodné“ či „normální“ chování. Takovéto jednání, pokud je tolerováno, může přerůst ve vážnější formy násilí, včetně fyzických útoků.⁶⁷

Násilí páchané na seniorech však není omezeno pouze na rodinné prostředí. V některých případech dochází k násilí i mimo rodinu, například v domovech důchodců, seniorských penzionech nebo zařízeních se zdravotní péčí. Tato forma násilí se může

⁶³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Seniori jako oběti trestných činů. Online. 2020. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/docs/107508/596e6cb0-dacf-0b90-e299-b263a7144cb4/31003421k09.pdf>. [cit. 2026-12-3].

⁶⁴ JELÍNEK, Jiří; PELC, Vladimír; ŘÍHA, Jiří; SOVÁK, Zdeněk; BRUNA, Eduard et al. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 8. Praha: Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-395-7, s. 537.

⁶⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Seniori jako oběti trestných činů. Online. 2020. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/docs/107508/596e6cb0-dacf-0b90-e299-b263a7144cb4/31003421k09.pdf>. [cit. 2026-12-3].

⁶⁶ JELÍNEK, Jiří; PELC, Vladimír; ŘÍHA, Jiří; SOVÁK, Zdeněk; BRUNA, Eduard et al. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 8. Praha: Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-395-7, s. 311.

⁶⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Násilí páchané na seniorech. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/preventivni-informace-nasili-pachane-na-seniorech.aspx>. [cit. 2025-12-29].

projevovat nedostatečnou péčí, zanedbáváním potřeb seniorů nebo dokonce úmyslným ubližováním personálu. Seniori v těchto zařízeních mohou čelit nerespektování svých práv, nedostatečné informovanosti o možnostech, které jim náleží, či omezeným společenským kontaktům, což přispívá k jejich izolaci a zhoršení psychické a fyzické pohody. Formy násilí mimo rodinu mohou zahrnovat nejen zanedbání péče, ale také neochotu personálu poskytovat adekvátní služby, což může vést k vážným důsledkům pro zdraví a životní kvalitu starších osob.⁶⁸

4.4 Mravnostní trestná činnost

Nejméně zastoupená trestná činnost je mravnostní, do které zahrnujeme trestné činy zasahující důstojnost oběti v sexuální oblasti jako je například znásilnění nebo sexuální nátlak.⁶⁹

I když trendy, v mravnostní trestné činnosti rostou, v porovnání s majetkovou a násilnou kriminalitou je tento podíl mnohem nižší. V roce 2021 bylo zaznamenáno 78 000 případů majetkové trestné činnosti, 12 000 násilné trestné činnosti a pouze 3 000 případů mravnostní trestné činnosti. Podle Českého statistického úřadu se v roce 2021 zaznamenalo pouze 7 případů mravnostní trestné činnosti páchaných na osobách starších 65 let.^{70 71}

Nárůst mravnostní kriminality zaznamenáváme u skupiny osob ve věku 0 – 17 let, přičemž více než polovina těchto činů pochází právě z této věkové kategorie.⁷²

4.5 Kybernetická trestná činnost

Kybernetická kriminalita představuje v současnosti významnou hrozbu pro různé skupiny obyvatel, přičemž jednou z nejzranitelnějších skupin jsou seniori. Tato věková kategorie se stává častým cílem kybernetických podvodníků, kteří využívají jejich menší zkušenosti s moderními technologiemi a internetem. S postupným rozvojem digitálních

⁶⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Násilí páchané na seniorech. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/preventivni-informace-nasili-pachane-na-seniorech.aspx>. [cit. 2025-12-29].

⁶⁹ SCHEINOST, Miroslav. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2022. ISBN 978-80-7338-200-1. s. 19.

⁷⁰ Tamtéž, s. 19

⁷¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Mravnostní kriminalita - počet obětí v ČR podle pohlaví a věku, 2016-2021. Online. 2021. Dostupné z: <https://esu.gov.cz/produkty/kriminalita-v-cr-a-eu-2012-2022>. [cit. 2025-01-05].

⁷² Tamtéž.

technologií a internetu se průměrný věk českého uživatele internetu každoročně zvyšuje. Zatímco senioři dříve využívali převážně základní služby, jako je e-mail nebo vyhledávání informací, dnes je pro ně stále běžnější zapojení do online nakupování a používání sociálních sítí. Tento posun je však zároveň zvyšující se příležitostí pro kybernetické podvodníky, kteří se zaměřují právě na tuto skupinu obyvatel.^{73 74}

Zvyšující se výskyt kybernetické kriminality je v současnosti velmi aktuálním fenoménem, který je považován za jednu z největších hrozeb nejen v České republice, ale i na celosvětové úrovni. Kyberkriminalita dlouhodobě vykazuje strmý růst a v roce 2022 tvořila více než 10 % celkové registrované kriminality v Česku, kdy bylo zaznamenáno 18 500 případů. Tento nárůst je alarmující, protože v porovnání s předchozím rokem vzrostl počet případů téměř o 95 %. Mezi nejběžnější typy kybernetických útoků, které v uplynulém roce dominovaly, patřily útoky zaměřené na získání přihlašovacích údajů k bankovním účtům a útoky využívající škodlivý software s cílem krádeže dat a uživatelských účtů.^{75 76}

⁷³ SMEJKAL, Vladimír. Kybernetická kriminalita. 3. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o, 2022. ISBN 978-80-7380-849-5.,s. 31-33.

⁷⁴ DAVIS, Robert C.; LURIGIO, Arthur J. a HERMAN, Susan A. VICTIMS OF CRIME. 4. California: SAGE, 2013. 547 s ISBN 978-1-4522-0320-1.,s.191.

⁷⁵ MINISTERSTVO VNITRA. Na nebezpečí kyberkriminality upozorní Den bezpečnějšího internetu. Online. 2023. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/na-nebezpeci-kyberkriminality-upozorni-den-bezpecnejsiho-internetu.aspx>. [cit. 2026-01-03].

⁷⁶ ZAVRŠÍK, Aleš. Kyberkriminalita. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-758-5.,s.1-2.

5 Dopady na oběti trestné činnosti

Důsledky trestného činu na oběť jsou komplexní a jejich analýza musí začít přesným vymezením tohoto pojmu. Pojem oběť v širším slova smyslu zahrnuje různé skupiny osob, které utrpěli škodu nebo ztrátu. První skupinou jsou oběti trestných činů. Další skupinou jsou oběti přírodních katastrof, jako jsou například povodně nebo zemětřesení. Následující skupinou jsou oběti velkých hromadných neštěstí, jako jsou například letecké, lodní nebo železniční katastrofy. Poslední skupinou jsou oběti teroristických útoků.⁷⁷

Podle zákona č.45/2013 Sb., o obětech trestných činů, § 2 odstavec 2, se oběti rozumí *“fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena škoda nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil nebo měl obohatit“*⁷⁸.

Podle webu Policie České republiky se dále rozlišuje pojem „zvlášť zranitelné oběti“. K této skupině patří například osoby mladší 18 let, osoby vysokého věku nebo osoby s fyzickým, mentálním nebo psychickým hendikepem a smyslovým poškozením.⁷⁹

5.1 Újma způsobená oběti

Podle autora, Romana Svatoše rozlišujeme újmu způsobenou oběti podle povahy předmětu. První újmu, kterou rozlišujeme, je újma na životě oběti, která je nevratná. Dále je újma na zdraví, která může být nevratná nebo trvat pouze určitou dobu. Třetí újma je způsobena na majetku oběti a je ve většině případů odstranitelná. Další újma je způsobena na psychice oběti a projevuje se například úzkostí, nedůvěrou k lidem nebo sebeobviňováním. K této újmě dochází zejména u mravnostních a násilných trestných činů, jako například u sexuálních deliktů. Poslední újmu je újma na cti nebo jiných nemateriálních statcích.⁸⁰

Újmu způsobenou oběti dále rozlišujeme z hlediska bezprostřednosti. Z tohoto hlediska rozlišujeme újmu primární, sekundární a terciární. Primární újma má přímou souvislost s konkrétním trestným činem. Sekundární újma vzniká v návaznosti na již

⁷⁷ SVATOŠ, Roman. Kriminologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-389-6, s. 53.

⁷⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Oběť trestného činu a poškozený v trestním řízení. Online. 2026. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/obet-trestneho-cinu-a-poskozeny-v-trestnim-řízení.aspx>. [cit. 2026-01-02].

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ SVATOŠ, Roman. Kriminologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-389-6, s. 46.

skončený trestný čin, což může být na příklad ztráta zaměstnání oběti z důvodu dlouhodobé invalidity způsobené trestným činem. V některých případech může mít sekundární újma i vážnější následky než primární újma, když se jedná například o sebevraždu z důvodu tlaku tisku či veřejnosti. Sekundární újma může mít různé zdroje. Může to být při nesprávné činnosti státních orgánů, například při opakovaných výsleších.

Terciární újma je jednou z posledních stavů, kdy oběť není schopna se vyrovnávat s určitými psychickými problémy, ačkoliv se zdá, že je opět začleněna do svých sociálních vztahů. Újma způsobená oběti změnila život a životní styl natolik, že osoba již není schopna se začlenit do původního života. Osobnost, která byla újmou postižena, trpí jak po psychické, tak i po fyzické stránce.⁸¹

5.2 Fyzická újma

Fyzická újma představuje poškození zdraví osoby v důsledku trestné činnosti. Tento typ újmy se týká přímých, často viditelných následků, které mají vliv na tělesnou stránku oběti. Fyzická újma může mít různé podoby, od menších zranění až po vážná a trvalá poškození zdraví, která mohou oběti zůstat na celý život.⁸²

Mezi lehká zranění patří odřeniny, modřiny, pohmožděniny nebo drobné řezné rány, která obvykle nevyžadují dlouhodobou lékařskou péči, ale mohou způsobit bolest a dočasné omezení pohyblivosti. Středně těžká zranění zahrnují zlomeniny, podvrtnutí, výrony nebo popáleniny, která vyžadují odbornou lékařskou pomoc a mohou vést k dočasnému omezení schopnosti vykonávat běžné denní činnosti. Těžká zranění, jako jsou vážná poranění vnitřních orgánů, těžké zlomeniny, poranění hlavy nebo míchy, mohou ohrozit život oběti a často vedou k trvalým následkům, jako jsou invalidita, ztráta funkce některých tělesných částí, nebo dokonce smrt.⁸³

Fyzická újma může mít také trvalé následky, jako je ztráta končetiny, trvalá invalidita nebo dlouhodobé bolesti. Taková zranění mohou oběť výrazně omezit v běžném životě a ve schopnosti vykonávat pracovní či sociální aktivity. Kromě tělesného poškození mohou mít fyzická zranění i psychické důsledky, jako jsou posttraumatické

⁸¹ SVATOŠ, Roman. Kriminologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-389-6, s. 56.

⁸² DOSTUPNÝ ADVOKÁT. Trestný čin ublížení na zdraví: jaký trest hrozí? Online. 2025. Dostupné z: <https://dostupnyadvokat.cz/blog/trestny-cin-ublizeni-na-zdravi>. [cit. 2026-01-14].

⁸³ Tamtéž.

stres, úzkosti, deprese nebo strach z budoucnosti v souvislosti s trvalými následky zranění.⁸⁴

Fyzická újma tedy není jen otázkou tělesného poškození, ale má také dlouhodobý dopad na život oběti, jak po stránce zdravotní, tak po stránce psychické a sociální. V případě vážných zranění může být oběť odkázána na dlouhodobou léčbu, rehabilitaci nebo trvalou péči, což může být nejen finančně náročné, ale i emocionálně vyčerpávající. Trestné činy, které vedou k fyzické újmě, mohou mít na oběť hluboký a dlouhodobý vliv na její zdraví a celkovou kvalitu života.⁸⁵

5.3 Psychická újma

Dalším důsledkem trestné činnosti páchané na seniorech je psychická újma. Na rozdíl od fyzické újmy, která je na první pohled viditelná, je psychická újma mnohem obtížněji prokazatelná a není výslovně zakotvena v zákoně. Proto je její posuzování ponecháno na odbornících. Psychická újma se může projevovat různými duševními obtížemi, jako je stres, těžké deprese, fobie, úzkosti, panické poruchy, ataky nebo posttraumatická stresová porucha. Tyto následky se obvykle projevují až po nějaké době od stresujícího zážitku, zatímco bezprostřední reakce na takový zážitek mohou zahrnovat například strnutí, zúžené vnímání, poruchu pozornosti nebo mírnou dezorientaci. Psychická újma představuje akutní reakci na prožití silně stresující události, jako je například trestný čin spáchaný na oběti.^{86 87}

Psychická újma se nejčastěji vyskytuje u mravnostních trestných činů, mezi které patří například znásilnění nebo sexuální nátlak. V těchto případech může oběť utrpět vážné duševní problémy, které mají dlouhodobý dopad na její psychiku. Nicméně, psychická újma může postihnout i oběti jiných typů trestných činů, jako jsou majetkové a násilné trestné činy.^{88 89}

⁸⁴ DOSTUPNÝ ADVOKÁT. Trestný čin ublížení na zdraví: jaký trest hrozí? Online. 2025. Dostupné z: <https://dostupnyadvokat.cz/blog/trestny-cin-ublizeni-na-zdravi>. [cit. 2026-01-14].

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ NÁHRADY ŠKOD. Odškodnění psychické újmy. Online. Dostupné z: <https://nahradyskod.cz/odskodneni-psychicke-ujmy/#co-je-psychicka-ujma>. [cit. 2025-01-10].

⁸⁷ KRÁLÍK & PAVLÍK. Odškodnění za psychickou újmu aneb co byste měli vědět. Online. 2024. Dostupné z: https://www.kralik-pavlik.cz/clanek/odskodneni-za-psychickou-ujmu_129. [cit. 2026-01-10].

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ SCHEINOST, Miroslav. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2022. ISBN 978-80-7338-200-1, s. 19.

U násilné trestné činnosti, jako je ublížení na zdraví, nebezpečné vyhrožování, vydírání, pronásledování nebo týrání osoby ve společné domácnosti, může být psychická újma důsledkem trauma, které oběť zažívá v důsledku fyzického nebo psychického násilí. Tento typ trestné činnosti může vyvolat pocity strachu, úzkosti, ztráty kontroly a nízkého sebevědomí, které se mohou projevovat v podobě různých duševních poruch, například posttraumatické stresové poruchy nebo deprese.^{90 91}

V případě majetkových trestných činů, jako jsou krádeže, podvody nebo vandalismus, je psychická újma obvykle méně výrazná než u násilné trestné činnosti. Přesto může i v těchto případech oběť zažít negativní psychické důsledky, které jsou často spojeny s narušením osobního bezpečí a ztrátou majetku. I když zde obvykle není přímé fyzické násilí, pocit ztráty kontroly nad vlastním životem a obavy z dalších možných útoků mohou vyvolat psychické reakce, jako je stres nebo úzkost. V těchto případech je častější spíše majetková újma, která je spojená s materiálními ztrátami, ale i duševní dopad může být významný, zejména u obětí, které zažívají dlouhodobý stres nebo strach o svou budoucnost.⁹²

5.4 Majetková újma

Další formou újmy, kterou rozlišujeme, je újma majetková. Tato újma se týká přímé ztráty majetku poškozené osoby v důsledku trestné činnosti. Majetková újma může zahrnovat různé formy poškození, zničení nebo odcizení věcí, které měly pro poškozeného hodnotu, a to jak materiální, tak i finanční.⁹³

Majetková újma se vztahuje výhradně na majetkové delikty, tedy na trestné činy, které jsou přímo spojeny s neoprávněným zásahem do majetkových práv. Mezi tyto delikty patří například krádeže, vloupání, podvody, zpronevěry, poškození nebo zničení cizího majetku. V případě těchto trestných činů může poškozený utrpět přímé finanční ztráty, kdy je mu odcizen majetek nebo je jeho majetek poškozen natolik, že ztratí svou hodnotu.⁹⁴

⁹⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Trestná činnost páchaná na seniorech. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/trestna-cinnost-pachana-na-seniorech.aspx>. [cit. 2026-06-03].

⁹¹ NÁHRADY ŠKOD. Odškodnění psychické újmy. Online. Dostupné z: <https://nahradyskod.cz/odskodneni-psychicke-ujmy/#co-je-psychicka-ujma>. [cit. 2025-01-09].

⁹² EPRAVO.CZ. Senioři jako zvlášť zranitelné oběti. Online. 2025. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/seniori-jako-zvlast-zranitelne-obeti-117510.html>. [cit. 2025-10-11].

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ Tamtéž.

Majetková újma se může rovněž týkat i nákladů na opravu, náhradu zničeného nebo ztraceného majetku, a to v případě, kdy je majetek poškozený nebo zničený trestným činem. Tento typ újmy má přímý vliv na majetkovou situaci poškozeného, protože vede k finančním ztrátám nebo nutnosti investovat prostředky do obnovy či náhrady ztraceného majetku.⁹⁵

I když majetková újma neovlivňuje přímo duševní stav oběti, může vyvolat dlouhodobé negativní důsledky, zejména pokud se týká cenných věcí, které měly pro poškozeného vysokou emocionální nebo finanční hodnotu. V některých případech může mít majetková újma i vedlejší psychologické dopady, jako je stres, obavy o budoucnost, či pocit bezmoci, pokud poškozený nemá prostředky na náhradu své ztráty.^{96 97}

⁹⁵ KRÁLÍK & PAVLÍK. Majetková újma. Online. 2021. Dostupné z: https://www.kralik-pavlik.cz/clanek/majetkova-ujma_97. [cit. 2026-01-03].

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ PRÁVNÍ PROSTOR. Odškodnění duševních útrap jako nemajetkové újmy. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/odskodneni-dusevnych-utrap-jako-nemajetkove-ujmy>. [cit. 2026-01-03].

6 Iniciativy a programy pro seniory v Plzni

V rámci prevence kriminality a sociální péče na místní úrovni v Plzni hrají důležitou roli neziskové organizace. Tyto subjekty doplňují služby státu a samosprávy, přičemž pro orientaci v nabídce pomoci lze využít katalog sociálních služeb města Plzně. Z hlediska podpory seniorské populace a řešení jejich specifických problémů, ať už jde o viktimizaci či sociální izolaci, jsou klíčové především následující organizace.⁹⁸

Významnou institucí pro seniory, kteří se stali terčem trestné činnosti, je “Bílý kruh bezpečí”, neboli “Poradna BKB Plzeň”. Tato organizace se specializuje na pomoc obětem kriminality, kterým poskytuje nezbytné právní informace, praktické rady, ale také psychologické a sociální poradenství, což je pro traumatizované starší osoby klíčové pro návrat do běžného života.⁹⁹

V oblasti sociální péče a krizové intervence působí “Diakonie ČCE”. Tato organizace nabízí komplexní péči lidem v nesnázích či krizi a ve svém portfoliu služeb explicitně zahrnuje i péči o seniory. Kromě toho se věnuje i lidem s mentálním či kombinovaným postižením.¹⁰⁰

Specifickou úlohu v propojování generací a boji proti osamělosti seniorů plní “Mezigenerační a dobrovolnické centrum TOTEM, z.s.”. V rámci svých aktivit se zaměřuje na dobrovolnickou podporu, která zahrnuje navštěvování a podporu seniorů v nemocnicích nebo v domovech pro seniory. Tímto způsobem organizace zajišťuje sociální kontakt a psychickou podporu pro hospitalizované či institucionalizované starší občany.¹⁰¹

6.1 BESIP – bezpečnost v provozu

Senioři představují v silničním provozu specifickou skupinu účastníků. Z biologického a psychologického hlediska začíná seniorský věk již 65. rokem a s tímto milníkem přichází i nutnost sebereflexe. Stárnutí s sebou přináší nevyhnutelné

⁹⁸ POMÁHAJÍCÍ PLZEŇ. Katalog sociálních služeb. Online. 2018. Dostupné z: <https://socialnisluzby.plzen.eu/>. [cit. 2026-03-11].

⁹⁹ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. Pomoc obětem. Online. 2019. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/kontakt/ceska-republika/plzen/>. [cit. 2026-03-11].

¹⁰⁰ DIAKONIE ČCE. STŘEDISKO ZÁPADNÍ ČECHY. Naše pomoc má mnoho tváří. Online. 2026. Dostupné z: <https://zapad.diakonie.cz/>. [cit. 2026-03-11].

¹⁰¹ TOTEM, Z.S. Kdo jsme. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.totemplzen.cz/o-nas/kdo-jsme/>. [cit. 2026-03-11].

fyziologické změny. Zhoršuje se zrak, sluch, stabilita i schopnost koncentrace. Bezpečnost v dopravě tedy není jen otázkou vitality, ale především zodpovědnosti.¹⁰²

Z pohledu zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích,¹⁰³ je definice chodce poměrně široká. Nejde jen o osobu, která jde pěšky, ale i o člověka, který tlačí dětský kočárek, vozík pro invalidy (ruční či motorový) nebo vede jízdní kolo či psa. Legislativa se však nestíhá plně adaptovat na moderní trendy, a tak se na chodnících setkáváme i s uživateli kolečkových bruslí či segwayů, což může vytvářet kolizní situace.¹⁰⁴

Pro pohyb seniorů platí jasná pravidla. Zákon stanovuje povinnost užívat primárně chodník. Vstup na vozovku je povolen pouze v případech, kdy je chodník neschůdný nebo pokud chodec nese předmět, kterým by ohrozil ostatní. V takovém případě je nutné chodit po levé straně vozovky, což umožňuje vizuální kontakt s příjíždějícími vozidly a včasnou reakci na případné nebezpečí.¹⁰⁵

Kritickým bodem bezpečnosti je přecházení vozovky. Vžitý mýtus o tzv. absolutní přednosti chodců je velmi nebezpečný a legislativně neexistuje. Řidič sice má povinnost umožnit chodci bezpečné přejití a nesmí jej ohrozit, ale fyzikální zákony nelze obejít. Senior by měl na přechod vstupovat vždy s vědomím, že auto nedokáže zastavit na místě, a proto je vhodné navazovat zároveň i oční kontakt s řidičem. Bezpečnost na silnici je tedy výsledkem vzájemného respektu a dodržování pravidel, nikoliv automatickým nárokem.¹⁰⁶

6.2 Senior akademie Městské policie Plzeň

Vzhledem k tomu, že senioři a osoby se zdravotním postižením představují jednu z nejohroženějších skupin obyvatelstva, která má často omezené možnosti obrany proti nástrahám společnosti, iniciovala Městská policie Plzeň vznik preventivního projektu „Plzeňská senior akademie“. Inspirací pro tento krok se stal obdobný projekt „Senior

¹⁰² KRAUS A KOLEKTIV AUTORŮ, Michal. Bezpečná města pro chodce a seniory. České Budějovice: VŠTE, 2022. ISBN 978-80-87101-72-8., s.21-22.

¹⁰³ ZÁKON Č. 361/2000 SB. O provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). Online. 2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>. [cit. 2026-03-11].

¹⁰⁴ KRAUS A KOLEKTIV AUTORŮ, Michal. Bezpečná města pro chodce a seniory. České Budějovice: VŠTE, 2022. ISBN 978-80-87101-72-8.,s.18-19.

¹⁰⁵ BESIP. Senior v silničním provozu. Online. 2026. Dostupné z: <https://besip.gov.cz/Ucastnici-silnicniho-provozu/Seniori/Senior-v-silnicnim-provozu>. [cit. 2026-03-11].

¹⁰⁶ BESIP. Senior v silničním provozu. Online. 2026. Dostupné z: <https://besip.gov.cz/Ucastnici-silnicniho-provozu/Seniori/Senior-v-silnicnim-provozu>. [cit. 2026-03-11].

akademie“ realizovaný Městskou policií Brno. Samotná realizace v Plzni byla zahájena v roce 2015 na území Městského obvodu Plzeň 3. Vzhledem k pozitivnímu ohlasu a zájmu veřejnosti došlo již v roce 2016 k rozšíření projektu i na další velké městské obvody, konkrétně na Plzeň 1 (Lochotín), Plzeň 2 (Slovany) a Plzeň 4 (Doubravka). O kvalitě tohoto konceptu svědčí i fakt, že jej Ministerstvo vnitra ČR v roce 2011 vyhodnotilo jako jeden z nejlepších projektů prevence kriminality.¹⁰⁷

Základní filosofií projektu je odklon od pouhé represe a řešení následků ex post směrem k systémovému předcházení sociálně patologických jevů. Hlavním záměrem organizátorů je, aby výsledkem vzdělávání byl aktivní, informovaný a bezpečný senior či osoba se zdravotním postižením. Předpokládá se, že absolventi si získané vědomosti nenechají pro sebe, ale budou je šířit ve svém okolí, čímž projekt sekundárně podporuje i sdílenou komunitní bezpečnost.¹⁰⁸

Vzdělávací program je koncipován v souladu s principy univerzity třetího věku a probíhá v tříměsíčních cyklech s frekvencí výuky jeden den v týdnu. Obsahově je kurz tvořen osmi přednáškovými bloky, jejichž témata reflektují aktuální stav kriminality. Účastníci se tak detailně seznámí například s problematikou domácího násilí, bezpečným chováním v dopravě, základy kriminalistiky, první pomoci nebo obranou proti nekalým prodejním praktikám. Teoretickou výuku vhodně doplňují exkurze na klíčová pracoviště, jako jsou operační střediska městské policie a záchranné služby, požární stanice či útulek pro zvířata.¹⁰⁹

Úspěšní absolventi na závěr obdrží absolventský list „Plzeňské senior akademie“ společně s informačními materiály a drobnými bezpečnostními předměty. Zásadním aspektem dostupnosti programu je skutečnost, že celý projekt je pro účastníky zcela bezplatný. Financování zajišťuje město Plzeň spolu s jednotlivými městskými obvody a na realizaci se odborně podílejí i další partneři, mezi něž patří například Bílý kruh bezpečí, Česká obchodní inspekce nebo BESIP.¹¹⁰

¹⁰⁷ BESIP. Senior v silničním provozu. Online. 2026. Dostupné z: <https://besip.gov.cz/Ucastnici-silnicniho-provozu/Seniori/Senior-v-silnicnim-provozu>. [cit. 2026-03-11].

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ Tamtéž.

7 Analýza statistických údajů

V analytické části se bude autor zabývat zpracováním statistických dat Policie ČR v porovnání s daty Českého Statistického úřadu za šestileté sledované období. Zjištěné údaje o vývoji majetkové, násilné, mravnostní ale také kybernetické kriminality budou následně interpretovány prostřednictvím tabulek a grafů. Vyhodnocení trendů a bezpečnostních rizik poslouží jako podklad pro formulaci konkrétních návrhů opatření zvýšení ochrany seniorské populace v regionu Plzeňského kraje/Plzně.

Období pro porovnávání dat je od roku 2020 - 2025 s rozdělením 60+ a 65+ včetně rozdělení muž, žena a následné skupiny TČ.

Data pro zpracování statistických dat Policie ČR poskytl Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje a data Českého Statistického úřadu budou čerpány z online zdroje.

7.1 Stanovené cíle

Autor práce stanovil dva cíle. Hlavním cílem analytické části je na základě vyhodnocených výsledků podrobně interpretovat zjištěné trendy a identifikovat oblasti, které pro seniory v Plzni představují nejvyšší bezpečnostní riziko.

Dílním cílem je bližší specifikace jednotlivých forem ohrožení a jejich příčin. Tyto poznatky pak vytvoří nezbytnou základnu pro tvorbu návrhů preventivních a intervenčních opatření v navazující části práce.

7.2 Analýza a interpretace dat

V předložené analytické části této bakalářské práce se zaměřuji na detailní komparaci a vyhodnocení statistických dat týkajících se kriminality páchané na seniorech. Sledovaným referenčním obdobím je šestiletý časový úsek ohraničený roky 2020 až 2025. Hlavní pozornost je věnována vývoji vybraných druhů kriminality. Konkrétně se jedná o majetkovou, násilnou, mravnostní a dynamicky rostoucí kybernetickou trestnou činnost.

Pro zajištění maximální relevance a objektivity výzkumu autor čerpá primární data ze dvou stěžejních zdrojů. Prvním z nich jsou oficiální materiály Policie České republiky – Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje. Pro účely analýzy autor

vycházel především z veřejně dostupných bilančních tiskových zpráv a dále ze specifických statistických výstupů, které byly krajským ředitelstvím na základě žádosti poskytnuty. Druhým pilířem výzkumu jsou demografická data čerpaná z online databázi Českého statistického úřadu (ČSÚ). Spojení těchto dvou zdrojů umožňuje nejen sledovat absolutní počty trestných činů, ale především je zasadit do širšího kontextu vývoje obyvatelstva v regionu.

Získaná data jsou v textu systematicky zpracována podle věkových kategorií obětí (s důrazem na hranice 60+ a 65+) a dále podrobněji členěna podle pohlaví napadených osob (muž/žena) a příslušné skupiny trestných činů.

Zjištěné hodnoty, vývojové křivky a identifikované trendy následně autor vizualizuje a interpretuje prostřednictvím přehledných tabulek a grafů. Samotné vyhodnocení těchto dat a definování klíčových bezpečnostních rizik pak neslouží pouze k popisu minulého stavu, ale představuje hlavní analytický podklad pro závěrečnou část práce. Na jeho základě budou formulovány konkrétní a v praxi aplikovatelné návrhy preventivních opatření, jejichž cílem je efektivní zvýšení bezpečnosti a ochrany seniorské populace na území Plzeňského kraje.

7.3 Vývoj jednotlivých druhů trestné činnosti v Plzeňském kraji v letech 2020 – 2025

Tabulka č.1 ^{111, 112, 113, 114, 115, 116}

Rok	Celková TČ	Majetková TČ	Násilná TČ	Mravnostní TČ	Kybernetická TČ
2020	8 996	4 592	667	196	302
2021	8 224	4 210	650	205	479
2022	10 207	5 524	695	220	887
2023	9 562	4 894	755	183	945
2024	8 996	4592	807	196	956
2025	9 244	4811	743	182	896

V této podkapitole je analyzován vývoj registrované trestné činnosti v Plzeňském kraji v letech 2020 až 2025. Hlavním zdrojem dat pro tuto část je tabulka číslo 1. Ta vychází z oficiálních statistik Policie ČR a rozděluje celkovou kriminalitu do čtyř základních kategorií: majetková, násilná, mravnostní a kybernetická trestná činnost.

¹¹¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistika kriminality. Online. 2020. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statistika-kriminality-410600.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹¹² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Rok 2021 a statistická data. Online. 2021. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/rok-2021-a-statisticka-data.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹¹³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Vývoj registrované kriminality v Plzeňském kraji v roce 2022. Online. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-plzenskem-kraji-v-roce-2022.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹¹⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické ukazatele za rok 2023. Online. 2023. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2023.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹¹⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistické ukazatele za rok 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2024.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹¹⁶ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Bilanční tisková zpráva za rok 2025 - Plzeňský kraj. Online. 2025. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/bilancni-tiskova-zprava-za-rok-2025-plzensky-kraj.aspx>. [cit. 2026-03-24].

Cílem analýzy není pouze prostý popis zjištěných čísel, ale především ukázání hlavních trendů a hledání souvislostí mezi jednotlivými druhy kriminality. Zjištěné změny v počtech trestných činů jsou dále vysvětlovány pomocí společenských a ekonomických událostí, kterými Plzeňský kraj i celá Česká republika v daném období prošly.

7.3.1 Analýza celkové trestné činnosti

Při pohledu na vývoj celkové trestné činnosti v Plzeňském kraji jsou patrné výrazné výkyvy. V letech 2020 a 2021 klesl počet evidovaných skutků na 8 996, respektive 8 224 případů. Tento pokles lze vysvětlit omezeními spojenými s pandemií Covidu-19. Zavedení nouzového stavu, omezení volného pohybu osob, uzavření hranic (což je pro příhraniční Plzeňský kraj zásadní) a častější práce z domova výrazně omezily příležitosti k páchání pouliční a majetkové kriminality.

V roce 2022 naopak trestná činnost vzrostla. Počet evidovaných trestných činů vystřelil na 10 207. Tuto eskalaci lze interpretovat jako důsledek uvolnění pandemických opatření a návratu k běžnému sociálnímu životu, ale také jako odraz začínající ekonomické a energetické krize spojené s vysokou mírou inflace. Roli zde nepochybně sehrála i bezprecedentní migrační vlna vyvolaná válkou na Ukrajině, která skokově zvýšila populaci v kraji, a tím i absolutní počet potenciálních pachatelů a obětí. V letech 2023 až 2025 vidíme následnou stabilizaci celkové kriminality na hodnotách mezi 8 996 a 9 562 skutky. Lze konstatovat, že po prvotním „šoku“ v roce 2022 se bezpečnostní situace v kraji saturovala a vrátila se do mírně klesajícího, avšak stabilního trendu.

7.3.2 Majetková trestná činnost

Majetková trestná činnost tvoří z dlouhodobého hlediska největší část celkové kriminality (historicky se jedná zhruba o 50 % všech případů). Vývoj v této kategorii je velmi podobný celkovému vývoji kriminality v kraji. Pokles v letech 2020 (4 592 případů) a 2021 (4 210 případů) je přímým následkem pandemických omezení. Zavřené obchody znamenaly méně příležitostí ke krádežím a skutečnost, že lidé trávili více času doma, výrazně snížila počet vloupání do bytů a rodinných domů.

Výrazný je ovšem nárůst v roce 2022 na 5 524 skutků, což představuje nejvyšší hodnotu za celé sledované období. Tento růst lze vysvětlit zhoršující se ekonomickou situací obyvatelstva. Rychlé zdražování potravin, energií a bydlení na přelomu let 2022 a 2023 zhoršilo sociální situaci. To mohlo část lidí, zejména těch na okraji společnosti, motivovat k majetkové trestné činnosti, aby si zajistili základní životní potřeby nebo si udrželi dosavadní životní standard. V letech 2023 (4 894 případů), 2024 (4 592 případů) a 2025 (4 811 případů) se majetková kriminalita drží pod hranicí pěti tisíc případů ročně. Tyto mírné výkyvy ukazují, že i když se celková ekonomická situace ustálila, v určitých konkrétních oblastech (například v průmyslových zónách na Plzeňsku, Tachovsku či Domažlicku) zůstává majetková trestná činnost nadále problémem.

7.3.3 Násilná trestná činnost

Násilná trestná činnost se vyvíjela odlišně než majetková kriminalita. Během pandemických let 2020 (667 případů) a 2021 (650 případů) sice došlo k poklesu, ten ale nebyl tak výrazný jako u majetkových trestných činů. V tomto ohledu je důležité zmínit takzvanou skrytou kriminalitu. Ačkoliv ubylo pouličního násilí kvůli zavřeným restauracím, barům a klubům, řada odborných studií naznačuje, že se násilné činy přesunuly do domácností. Počet případů domácího násilí a týrání mohl ve skutečnosti růst, avšak kvůli nucené izolaci obětí nebyly tyto činy policii hlášeny.

Od roku 2022 (695 případů) je zaznamenán trvalý nárůst násilné kriminality, který dosáhl svého vrcholu v roce 2024 s počtem 807 případů. Jedná se o nejvyšší hodnotu za celé sledované období. Mírný pokles v roce 2025 na 743 případů situaci sice částečně zlepšuje, ale celkový počet zůstává nadále vysoký. Tento vývoj lze vysvětlit souběhem několika faktorů: zvýšeným stresem obyvatelstva z dlouhotrvajících krizí (pandemie, válečný konflikt, zdražování), zhoršením psychického zdraví ve společnosti a celkově narůstající agresivitou. Ta se často objevuje nejprve v prostředí internetu a následně se přenáší i do reálného světa.

7.3.4 Mravnostní trestná činnost

Kategorie mravnostní trestné činnosti, do které spadá například znásilnění nebo jiné sexuální zneužívání, je z hlediska celkového počtu případů tou nejmenší. S ohledem

na společenskou nebezpečnost a dopad na oběti jde však o velmi závažnou oblast. Počty evidovaných skutků se ve sledovaném období pohybují v úzkém rozmezí od 170 do 220 případů ročně. Nejvyšší hodnoty, konkrétně 205 případů v roce 2021 a 220 případů v roce 2022, byly zaznamenány v období pandemické izolace a těsně po jejím skončení.

Při hodnocení těchto dat je nutné zohlednit vysokou míru takzvané skryté kriminality. V této oblasti se totiž odhaduje, že policii je nahlášen pouze malý zlomek skutečně spáchaných činů. Nárůst v letech 2021 a 2022 proto nemusí nutně znamenat, že v Plzeňském kraji v tomto období prudce přibylo pachatelů. Tento vývoj lze vysvětlit také jako výsledek dlouhodobých osvětových kampaní, práce neziskových organizací (například organizace Konsent) a lepšího, specializovaného přístupu ze strany policie. Díky těmto faktorům nachází více obětí odvahu trestný čin oficiálně nahlásit. Následný pokles na 183 případů v roce 2023, 196 případů v roce 2024 a 182 případů v roce 2025 ukazuje na opětovné ustálení situace. Značná část těchto trestných činů se navíc v současnosti přesouvá do prostředí internetu, kde pachatelé využívají anonymitu online prostoru k navazování manipulačního kontaktu s oběťmi nebo k šíření nelegálního obsahu.

7.3.5 Kybernetická trestná činnost

Z analýzy dat jednoznačně vyplývá výrazný nárůst kybernetické kriminality. Způsob páchaní trestné činnosti se v tomto ohledu zásadně proměnil. Počty evidovaných případů od počátku sledovaného období stoupaly a v roce 2024 dosáhly svého maxima, konkrétně 956 skutků. Ačkoliv v roce 2025 došlo k mírnému poklesu na 896 případů, evidované hodnoty zůstávají nadále vysoké.

Tento vývoj lze vysvětlit dvěma hlavními faktory. Prvním z nich je postupující digitalizace společnosti. Během pandemie Covidu-19 začala veřejnost více využívat elektronické bankovníctví, online nákupy a digitální komunikaci. Spolu s uživateli se do online prostředí přesunula i trestná činnost. Druhým faktorem je zvyšující se propracovanost samotných útoků. Zatímco v dřívějších letech převládaly spíše jednoduché podvodné e-shopy, v období let 2022 až 2025 jsou zaznamenávány aktivity organizovaných skupin. Tyto sítě využívají psychologickou manipulaci, podvodné

e - maily (phishing), podvodné telefonáty (vishing) a nově také umělou inteligenci k tvorbě falešných audiovizuálních záznamů (tzv. deepfakes).^{117 118}

I přes preventivní kampaně ze strany policie a bankovních institucí se počet případů v letech 2023 až 2025 pohybuje stabilně kolem 900 ročně. Tento stav naznačuje, že pachatelé své postupy neustále zdokonalují. Klasická majetková trestná činnost je tak zjevně postupně nahrazována kriminalitou v kyberprostoru. Pro pachatele totiž online prostředí představuje menší fyzické riziko odhalení, nižší náklady a často i vyšší finanční zisk v porovnání s klasickým vloupáním či loupeží.

7.3.6 Závěrečné shrnutí

Z provedené analýzy dat za období let 2020 až 2025 vyplývá, že podoba kriminality v Plzeňském kraji se zásadně mění. Přestože se celkový počet trestných činů po předchozích výkyvech z let 2020 až 2022 ustálil na hodnotě zhruba 9 000 případů ročně, podíl jednotlivých druhů kriminality se postupně proměňuje. Běžné formy trestné činnosti, jako jsou například krádeže, se drží na podobných číslech nebo klesají v návaznosti na celkovou ekonomickou situaci. Naopak počet případů násilné a zejména kybernetické trestné činnosti roste a představuje pro bezpečnostní složky do budoucna hlavní problém.

¹¹⁷ ŠKRABKA ET AL., Jan. Proměny soukromého práva v době COVID-19. Praha: C.H.Beck, 2023. ISBN 978-80-7400-924-2., s.1-2.

¹¹⁸ INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST. Bezpečnost seniorů na internetu. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/aktualne/bezpecnost-senioru-na-internetu/>. [cit. 2026-01-02].

7.4 Vývoj kriminality páchané na seniorech v Plzeňském kraji (2020 – 2025)

Tabulka č.2 ^{119, 120, 121, 122, 123, 124}

Rok	Celková trestná činnost na Území KŘPP, evidovaná statistikách Policie ČR	Objekt napadení muž 60+	Objekt napadení muž 65 +	Objekt napadení žena 60+	Objekt napadení žena 65 +	Celkem objektem napadení osoby 60+,65+
2020	8996	50	32	61	49	192
2021	8224	41	26	38	24	129
2022	10207	63	50	53	43	209
2023	9562	46	37	31	26	143
2024	8996	51	36	38	28	151
2025	9244	38	28	53	42	161

Další část analýzy se zaměřuje na kriminalitu páchanou na seniorech. Data prezentovaná v předchozí tabulce byla oficiálně poskytnuta Krajským ředitelstvím policie Plzeňského kraje na základě podané žádosti. V úvodu této podkapitoly je však nutné upozornit na objektivní limit zpracovávané analýzy. Ze strany krajského ředitelství

¹¹⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistika kriminality. Online. 2020. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statistika-kriminality-410600.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹²⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Rok 2021 a statistická data. Online. 2021. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/rok-2021-a-statisticka-data.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹²¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Vývoj registrované kriminality v Plzeňském kraji v roce 2022. Online. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-plzenskem-kraji-v-roce-2022.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹²² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické ukazatele za rok 2023. Online. 2023. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2023.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹²³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistické ukazatele za rok 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2024.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹²⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Bilanční tisková zpráva za rok 2025 - Plzeňský kraj. Online. 2025. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/bilancni-tiskova-zprava-za-rok-2025-plzensky-kraj.aspx>. [cit. 2026-03-24].

nebylo možné poskytnout detailnější rozdělení celkových čísel na konkrétní druhy trestné činnosti, tedy přesné určení, jakou část z těchto útoků tvořily majetkové, násilné nebo kybernetické trestné činy. I přes toto omezení však souhrnná data poskytují důležitý přehled o tom, jak často se starší osoby stávají oběťmi trestné činnosti.

7.4.1 Analýza vývojových trendů

Při pohledu na absolutní počty napadených seniorů (v součtových kategoriích 60+ a 65+) jsou ve sledovaném šestiletém období patrné výrazné výkyvy. Nejnižší počet obětí z řad starších občanů evidovala policie v roce 2021, a to celkem 129 případů. Tento pokles lze vysvětlit tehdejším omezením pohybu a izolací seniorů v domácím prostředí, čímž se minimalizoval jejich fyzický kontakt s potenciálními pachateli ve veřejném prostoru.

Opačná situace nastala v roce 2022. Získaná data ukazují výrazný nárůst na 209 případů, což představuje nejvyšší hodnotu za celé sledované období a zvýšení o více než 60 % oproti předchozímu roku. Tento vývoj je možné přisoudit nejen rychlému návratu společnosti k běžnému životu po skončení pandemie, ale také zhoršující se ekonomické a sociální situaci. Pachatelé mohli v této době vnímat seniory jako snazší cíl (takzvaný měkký cíl) pro páchaní trestné činnosti. V letech 2023 bylo zjištěno 143 případů, v roce 2024 mírně vzrostl počet případů na 151 a v roce 2025 byl opět mírný nárůst na 161 případů. Počty evidovaných skutků oproti maximu z roku 2022 sice klesly, nicméně je zřejmý pozvolný, ale trvalý meziroční nárůst.

7.4.2 Struktura obětí z hlediska pohlaví

Rozdělení dat podle pohlaví nepřináší jednoznačnou a trvalou převahu mužů či žen po celé sledované období, ukazuje spíše proměnlivý vývoj. Zatímco například v letech 2020 a 2025 převažovaly mezi oběťmi ženy, v roce 2025 to bylo 53 žen oproti 38 mužům, v kategorii nad 60 let, v roce 2022, kdy byl zaznamenán celkově nejvyšší počet případů, se častěji stávali oběťmi muži, 63 mužů oproti 53 ženám, ve stejné věkové kategorii.

8 Senioři jako oběti v kontextu celkové kriminality

Pro získání objektivního obrazu o tom, do jaké míry jsou senioři v Plzeňském kraji ohroženi kriminalitou, je nezbytné převést absolutní počty napadených osob na relativní hodnoty. V následující tabulce je proto vypočítán procentuální podíl seniorů (součet věkových kategorií 60+ a 65+) na celkovém počtu evidovaných trestných činů v daných letech. Tento postup umožňuje eliminovat zkreslení způsobené plošnými výkyvy celkové kriminality (například poklesem v roce 2021 či následným výrazným nárůstem v roce 2022) a lépe odráží skutečnou míru viktimizace této věkové skupiny.

Tabulka č. 3 ¹²⁵, ¹²⁶, ¹²⁷, ¹²⁸, ¹²⁹, ¹³⁰

Rok	Celková trestná činnost	Celkem napadení senioři (60+)	Procentuální podíl z celku
2020	8 996	192	2,13 %
2021	8 224	129	1,57 %
2022	10 207	209	2,05 %
2023	9 562	143	1,50 %
2024	8 996	151	1,68 %
2025	9 244	161	1,74 %

¹²⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistika kriminality. Online. 2020. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statistika-kriminality-410600.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹²⁶ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Rok 2021 a statistická data. Online. 2021. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/rok-2021-a-statisticka-data.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹²⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Vývoj registrované kriminality v Plzeňském kraji v roce 2022. Online. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-plzenskem-kraji-v-roce-2022.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹²⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické ukazatele za rok 2023. Online. 2023. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2023.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹²⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistické ukazatele za rok 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2024.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹³⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Bilanční tisková zpráva za rok 2025 - Plzeňský kraj. Online. 2025. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/bilancni-tiskova-zprava-za-rok-2025-plzensky-kraj.aspx>. [cit. 2026-03-24].

Z dat vyplývá, že podíl případů, kdy je obětí trestného činu senior (osoba ve věku 60 let a více), se v Plzeňském kraji dlouhodobě drží na relativně nízké úrovni. Pohybuje se v rozmezí zhruba 1,5 % až 2,1 % z celkové kriminality. Přestože obyvatelstvo kraje postupně stárne, senioři nepředstavují v oficiálních policejních statistikách vysoký podíl obětí. V této souvislosti je však nutné opět upozornit na vysokou míru takzvané skryté kriminality, kdy řada případů není policii vůbec nahlášena.

Nejvyšší procentuální podíl napadených seniorů byl zaznamenán v letech 2020 (2,13 %) a 2022 (2,05 %). Rok 2020 byl ovlivněn počátkem pandemie. Ačkoliv celková kriminalita tehdy klesala, podíl napadených seniorů byl procentuálně nejvyšší. Lze předpokládat, že izolovaní senioři se v této době stávali častějšími oběťmi specifických podvodů (například legendy typu „vnuk v nouzi“ s žádostí o peníze na léčbu Covidu-19) nebo majetkové trestné činnosti páchané přímo v místě jejich bydliště.

V roce 2022 sice absolutní počet napadených seniorů výrazně vzrostl (na 209 případů), avšak vzhledem k celkovému růstu kriminality (na 10 207 činů) se procentuální podíl udržel těsně nad hranicí dvou procent. Zvýšený počet útoků na seniory v tomto roce tak odpovídal celkovému zhoršení bezpečnostní situace v kraji.

Důležitý je také vývoj v posledních třech sledovaných letech. Po poklesu v roce 2023 (1,50 %) je u podílu napadených seniorů patrný pomalý, ale trvalý růst. V roce 2024 stoupl podíl na 1,68 % a v roce 2025 na 1,74 %. I když celkový počet trestných činů v těchto letech zůstával na podobných hodnotách nebo rostl jen mírně, pachatelé se začali opět častěji zaměřovat na osoby starší 60 let.

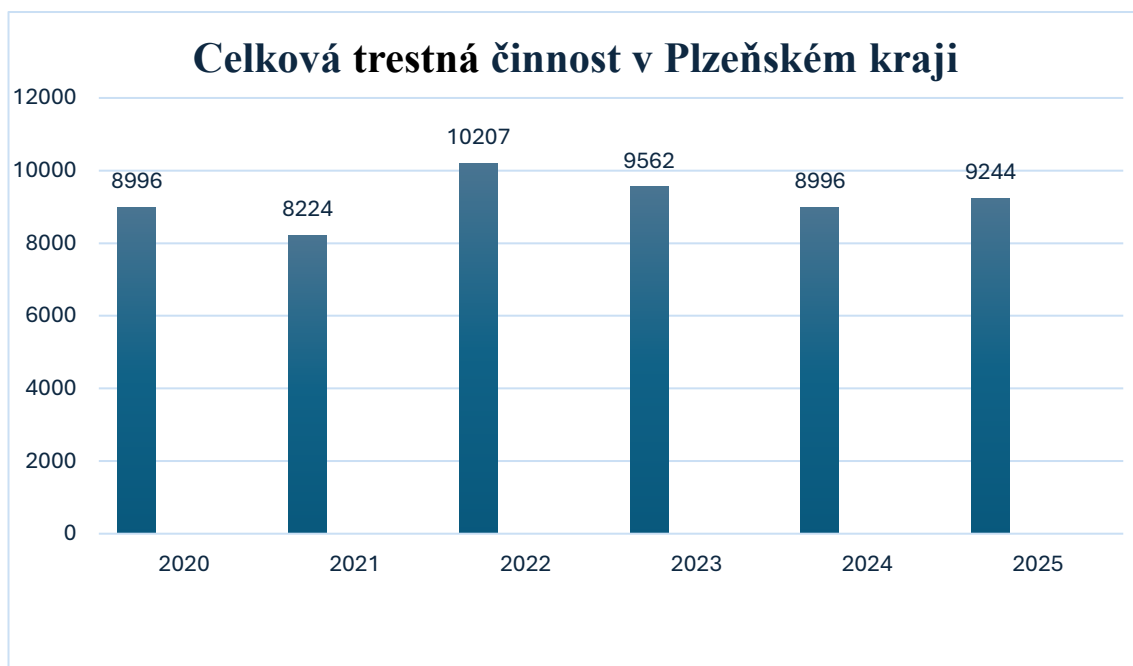
Vzhledem k tomu, že Policie ČR nemohla poskytnout přesné rozdělení těchto útoků podle konkrétních trestných činů, lze vyslovit předpoklad, že tento rostoucí podíl úzce souvisí s výrazným nárůstem kybernetické kriminality (která v kraji mezi lety 2020 a 2024 vzrostla o více než 300 %). Senioři se stále častěji stávají uživateli chytrých telefonů a internetového bankovníctví, avšak často nemají takovou úroveň digitálních dovedností jako mladší generace. Představují tak pro pachatele snadný cíl, a to zejména v případě podvodných telefonátů a e-mailů.

Při interpretaci výše uvedených dat, podle kterých senioři tvoří méně než 2 % všech obětí, je nezbytné uplatnit kritický přístup. Kriminalita páchaná na starších osobách, kam patří zejména podvody zneužívající jejich důvěřivost nebo domácí násilí ze strany rodinných příslušníků, se obecně vyznačuje velmi vysokou mírou latence. Senioři často pocítují stud za to, že se stali obětí podvodu, a proto se rozhodnou skutek

policii vůbec nehlásit. V řadě případů si také kvůli manipulativnímu jednání pachatelů, pokročilému věku či zhoršenému kognitivnímu stavu ani neuvědomí, že se stali obětí trestného činu, případně nevědí, jak se v takové situaci bránit a na koho se s žádostí o pomoc obrátit.

9 Senioři jako oběti v kontextu Plzeňského kraje

Graf č.1 ¹³¹, ¹³², ¹³³, ¹³⁴, ¹³⁵, ¹³⁶

Graf číslo jedna nám ukazuje, jak se vyvíjela celková trestná činnost v Plzeňském kraji během šesti let, od roku 2020 do roku 2025. Tento graf je velmi důležitý, protože nám dává základní obrázek o tom, jak se bezpečnostní situace v kraji měnila.

Když se podíváme na začátek, vidíme, že v roce 2020 policie řešila 8 996 případů. O rok později, v roce 2021, toto číslo kleslo na 8 224, což je vůbec nejnižší hodnota v celém grafu. Tento pokles se dá velmi snadno vysvětlit tehdejší situací kolem pandemie Covidu-19. Platila různá omezení, lidé trávili mnohem více času doma a život venku se zpomalil. Zločinci tak měli zkrátka méně příležitostí něco provést.

¹³¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistika kriminality. Online. 2020. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statistika-kriminality-410600.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹³² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Rok 2021 a statistická data. Online. 2021. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/rok-2021-a-statisticka-data.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹³³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Vývoj registrované kriminality v Plzeňském kraji v roce 2022. Online. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-plzenskem-kraji-v-roce-2022.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹³⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické ukazatele za rok 2023. Online. 2023. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2023.aspx>. [cit. 2026-03-24].

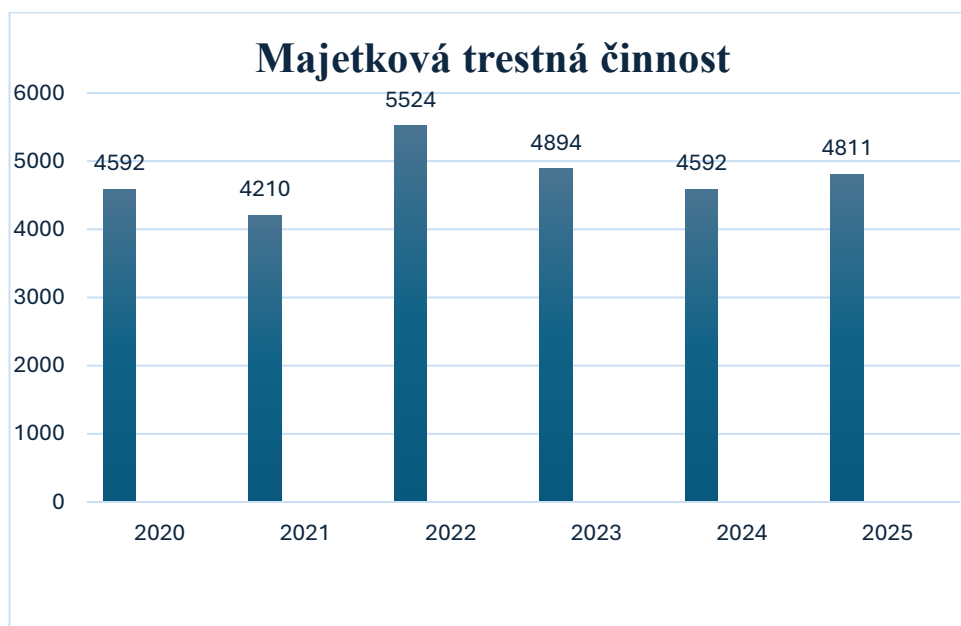
¹³⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistické ukazatele za rok 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2024.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹³⁶ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Bilanční tisková zpráva za rok 2025 - Plzeňský kraj. Online. 2025. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/bilancni-tiskova-zprava-za-rok-2025-plzensky-kraj.aspx>. [cit. 2026-03-24].

Zásadní zlom ale přišel hned v následujícím roce 2022. Jakmile pandemie ustoupila a život se postupně vrátil do normálu, kriminalita prudce vzrostla. Graf ukazuje strmý nárůst až na 10 207 případů. Je to absolutní rekord za celé sledované období. Lidé začali znovu chodit do společnosti, cestovat a bavit se, čehož pachatelé okamžitě využili a doháněli to, co během covidu pandemie zameškali.

Od roku 2023 se pak situace začala našťestí postupně uklidňovat. Počet trestných činů klesl na 9 562 a v roce 2024 dokonce na 8 996. V posledním roce 2025 sice vidíme mírný nárůst na 9 244 případů, ale celkově se dá říci, že po velkém skoku v roce 2022 se situace stabilizovala. Kriminalita v kraji se tak v posledních letech drží víceméně na hodnotách kolem devíti až devíti a půl tisíců případů ročně.

Graf č.2 ^{137, 138, 139, 140, 141, 142}

Graf číslo dva nám ukazuje vývoj majetkové trestné činnosti v Plzeňském kraji v letech 2020 až 2025. Patří sem ty nejběžnější zločiny, jako jsou krádeže v obchodech, vloupání nebo krádeže aut.

Na začátku sledovaného období byla situace klidnější. V roce 2020 policie řešila 4 592 případů a v roce 2021 toto číslo kleslo na absolutní minimum 4 210 skutků. Tento propad velmi logicky souvisí s tehdejšími pandemickými omezeními – lidé byli více doma, obchody byly zavřené a zloději tak měli mnohem méně příležitostí k trestné činnosti.

Zásadní obrat přišel v roce 2022, kdy padla covidová omezení a život se vrátil do normálu. Počet majetkových trestných činů kvůli tomu prudce vyskočil na 5 524 případů, což je nejvyšší hodnota za celých šest let.

¹³⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistika kriminality. Online. 2020. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statistika-kriminality-410600.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹³⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Rok 2021 a statistická data. Online. 2021. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/rok-2021-a-statisticka-data.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹³⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Vývoj registrované kriminality v Plzeňském kraji v roce 2022. Online. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-plzenskem-kraji-v-roce-2022.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁴⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické ukazatele za rok 2023. Online. 2023. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2023.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁴¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistické ukazatele za rok 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2024.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁴² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Bilanční tisková zpráva za rok 2025 - Plzeňský kraj. Online. 2025. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/bilancni-tiskova-zprava-za-rok-2025-plzensky-kraj.aspx>. [cit. 2026-03-24].

Od roku 2023 se ale situace začala postupně zklidňovat. V letech 2023 až 2025 se počty ustálily a bezpečně se drží pod hranicí pěti tisíc případů ročně. Tento stabilní vývoj nám vlastně potvrzuje to, co jsme zjistili u předchozího grafu – pachatelé postupně upouštějí od klasických fyzických krádeží, protože zjišťují, že je pro ně snazší a bezpečnější okrádat lidi přes internet.

Graf č.3 ¹⁴³, ¹⁴⁴, ¹⁴⁵, ¹⁴⁶, ¹⁴⁷, ¹⁴⁸

Graf číslo tři nám ukazuje velmi důležitý trend, a to, jak rychle rostla kybernetická kriminalita v Plzeňském kraji mezi lety 2020 a 2025. Jedná se o oblast trestné činnosti, která se v posledních letech mění naprosto nejrychleji ze všech.

Na začátku sledovaného období, tedy v levé části grafu, vidíme, že případů nebylo ještě tolik. V roce 2020 jich policie v kraji řešila jen 302. Lidé si teprve zvykali na přesun mnoha běžných aktivit na internet. V roce 2021 toto číslo sice mírně stoupl na 479 případů, ale stále to nebyl nijak dramatický vývoj.

Opravdový zlom a obrovský skok ale přišel v roce 2022, kdy počet odhalených podvodů doslova vyletěl nahoru na 887 případů. Jak je z grafu jasně patrné, číslo se tak z roku na rok téměř zdvojnásobilo. Tento skok jasně ukazuje, že zločinci objevili

¹⁴³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistika kriminality. Online. 2020. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statistika-kriminality-410600.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁴⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Rok 2021 a statistická data. Online. 2021. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/rok-2021-a-statisticka-data.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁴⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Vývoj registrované kriminality v Plzeňském kraji v roce 2022. Online. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-plzenskem-kraji-v-roce-2022.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁴⁶ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické ukazatele za rok 2023. Online. 2023. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2023.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁴⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistické ukazatele za rok 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2024.aspx>. [cit. 2026-03-24].

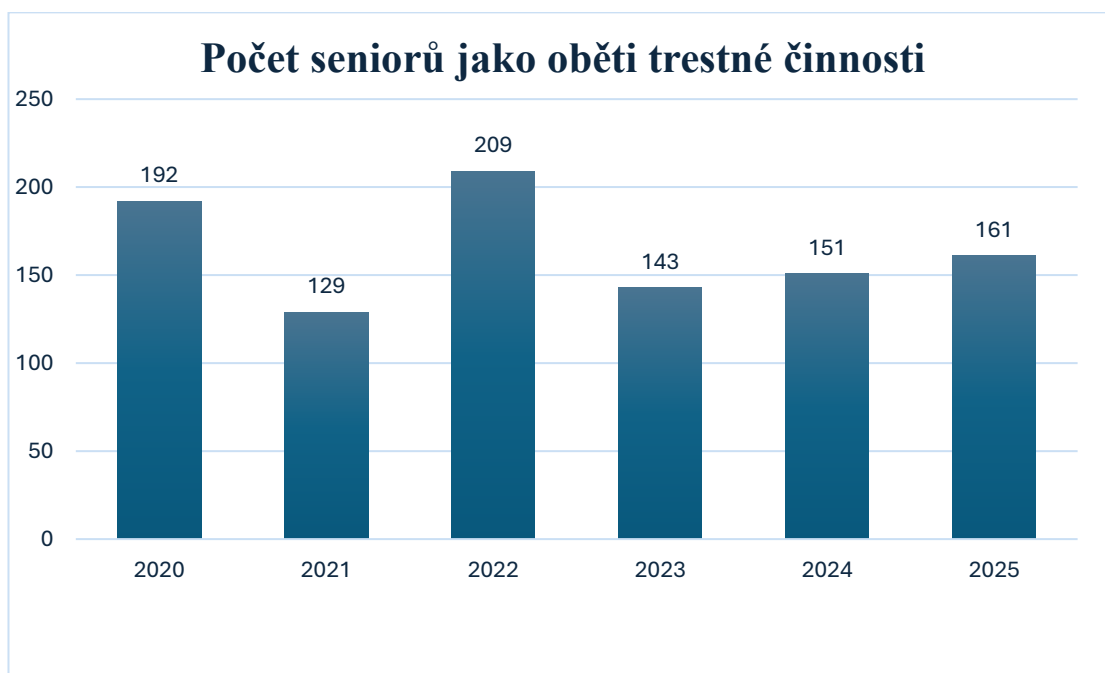
¹⁴⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Bilanční tisková zpráva za rok 2025 - Plzeňský kraj. Online. 2025. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/bilancni-tiskova-zprava-za-rok-2025-plzensky-kraj.aspx>. [cit. 2026-03-24].

obrovské výhody internetu a ve velkém se přesunuli do online světa. Zjistili totiž, že je mnohem jednodušší a pro ně osobně bezpečnější okrást lidi na dálku od klávesnice počítače, než riskovat dopadení někde na ulici.

V dalších letech už čísla nestoupala tak závratným tempem, ale bohužel se natrvalo usadila na velmi vysokých hodnotách. Rok 2023 přinesl 945 případů a rok 2024 dokonce 956. To představuje vůbec nejhorší výsledek za celé sledované období. V průměru to znamená téměř tři nahlášené kybernetické zločiny denně. Pachatelé v této době vymýšleli stále chytřejší triky, jako jsou třeba falešné SMS zprávy od doručovacích společností nebo podvodné telefonáty falešných bankéřů.

Až na samém konci grafu, v roce 2025, vidíme po dlouhé době první mírný pokles, a to na 896 případů. To nám napovídá, že se situace po nedávném obrovském boomu možná začíná trochu uklidňovat a stabilizovat. Lidé si na internetu dávají prokazatelně větší pozor, jsou opatrnější na svá hesla a začínají konečně dobře fungovat i masivní varování od policie a bank. Přesto je ale nutné dodat, že hodnota 896 je stále zhruba třikrát vyšší než na začátku v roce 2020, takže problém rozhodně nezmizel.

Graf č.4 ^{149, 150, 151, 152, 153, 154}

Graf číslo čtyři nám znázorňuje, jak se v letech 2020 až 2025 měnil počet seniorů, kteří se stali oběťmi trestných činů.

Na začátku sledovaného období, v roce 2020, evidovala policie 192 poškozených seniorů. Hned v dalším roce 2021 ale vidíme velmi výrazný pokles na pouhých 129 případů. To je vůbec nejnižší číslo z celého grafu. Dá se to snadno a logicky vysvětlit pandemií Covidu-19. Seniori jako nejvíce ohrožená skupina trávili tehdy většinu času doma a měli minimum kontaktů s cizími lidmi. Tím se přirozeně snížilo i riziko, že je někdo okrade nebo podvede na ulici.

Situace se ovšem úplně otočila v roce 2022. Počet obětí prudce vyskočil na 209 případů, což je absolutní maximum za celých sledovaných šest let. Po zrušení všech

¹⁴⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistika kriminality. Online. 2020. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statistika-kriminality-410600.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁵⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Rok 2021 a statistická data. Online. 2021. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/rok-2021-a-statisticka-data.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁵¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Vývoj registrované kriminality v Plzeňském kraji v roce 2022. Online. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-plzenskem-kraji-v-roce-2022.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁵² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické ukazatele za rok 2023. Online. 2023. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2023.aspx>. [cit. 2026-03-24].

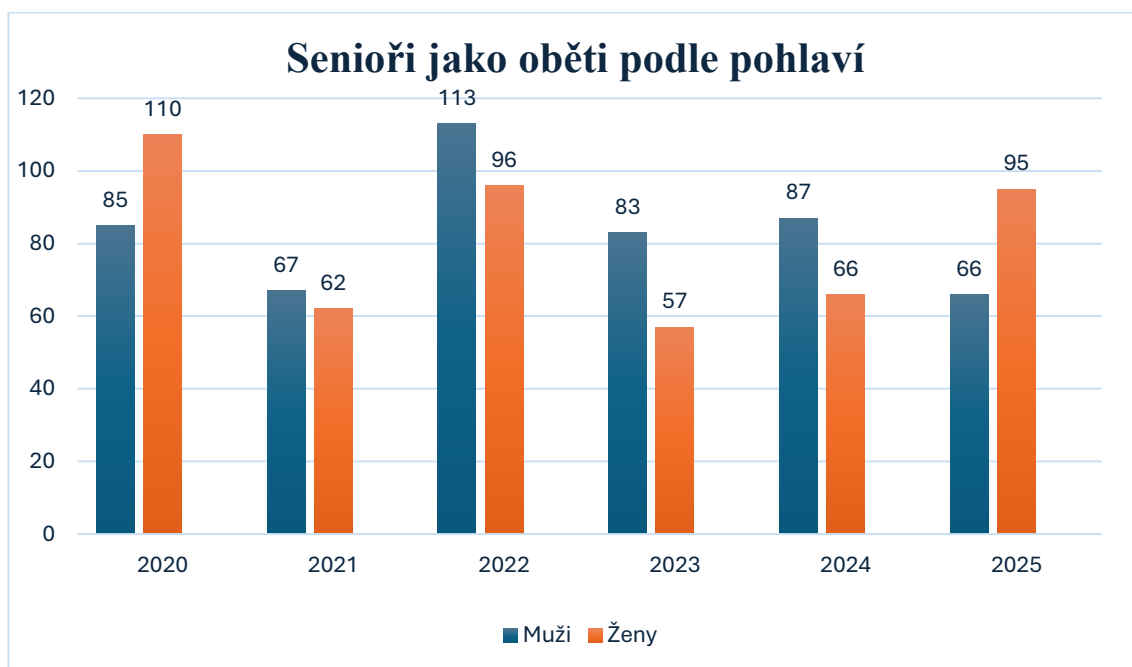
¹⁵³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistické ukazatele za rok 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2024.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁵⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Bilanční tisková zpráva za rok 2025 - Plzeňský kraj. Online. 2025. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/bilancni-tiskova-zprava-za-rok-2025-plzensky-kraj.aspx>. [cit. 2026-03-24].

omezení začali starší lidé znovu normálně fungovat, chodit nakupovat a bavit se. Zločinci toho po pandemické pauze okamžitě využili a počty okradených a podvedených seniorů vylétly nahoru.

Od roku 2023 pak čísla našťestí zase klesla, policie v tomto roce zaznamenala 143 obětí. Když se ale podíváme na poslední dva roky, graf nám ukazuje opět mírný a postupný nárůst. V roce 2024 to bylo 151 případů a v roce 2025 už 161 případů. Tento pomalý, ale jistý růst na konci období nás upozorňuje, že podvodníci se na tuto zranitelnou a důvěřivou skupinu obyvatel bohužel stále hodně zaměřují.

Graf č. 5 ^{155, 156, 157, 158, 159, 160}

Graf číslo pět nám znázorňuje rozdělení seniorů, kteří se stali oběťmi trestných činů, podle pohlaví v letech 2020 až 2025. Modré sloupce představují muže a oranžové ženy.

Na začátku sledovaného období, v roce 2020, vidíme, že oběťmi byly častěji ženy (110 případů) než muži (85 případů). V dalším pandemickém roce 2021 pak počty u obou pohlaví výrazně klesly. Situace se tu téměř vyrovnala, i když o malý kousek převažovali muži (67) nad ženami (62).

Velmi zajímavý je vývoj v letech 2022 až 2024. V této době se trend otočil a zločinci cílili častěji na muže. Nejvíce je to vidět v roce 2022, který celkově lámal rekordy po zrušení covidových opatření. Policie tehdy řešila 113 okradených nebo podvedených mužů a 96 žen. V dalších dvou letech (2023 a 2024) sice celková čísla klesla, ale muži mezi oběťmi stále jasně vedli.

¹⁵⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistika kriminality. Online. 2020. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statistika-kriminality-410600.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁵⁶ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Rok 2021 a statistická data. Online. 2021. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/rok-2021-a-statisticka-data.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁵⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Vývoj registrované kriminality v Plzeňském kraji v roce 2022. Online. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-plzenskem-kraji-v-roce-2022.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁵⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické ukazatele za rok 2023. Online. 2023. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2023.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁵⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE. Statistické ukazatele za rok 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-ukazatele-za-rok-2024.aspx>. [cit. 2026-03-24].

¹⁶⁰

K nečekanému zvratu dochází až v posledním roce 2025. Zatímco počet mužských obětí klesl na 66, počet poškozených žen naopak prudce vyskočil na 95 případů. Ženy se tak znovu staly ohroženější skupinou, přesně jak tomu bylo na samém začátku našeho grafu v roce 2020. Může to ukazovat na změnu taktiky podvodníků, kteří začali znovu častěji útočit na seniorky, například prostřednictvím takzvaných legend (podvody typu "vnuk v nouzi").

10 Vyhodnocení stanovených cílů

Hlavním cílem analytické části bylo na základě statistických výsledků interpretovat zjištěné vývojové trendy a identifikovat oblasti, které pro seniory v Plzeňském kraji představují nejvyšší bezpečnostní riziko.

Tento cíl byl naplněn v kapitolách věnovaných porovnání dat Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje a Českého statistického úřadu za období let 2020 až 2025. Analýza jednoznačně prokázala proměnu kriminálního prostředí. Tradiční formy trestné činnosti sice přetrvávají, avšak jako nejvýznamnější a nejrychleji rostoucí bezpečnostní riziko pro cílovou skupinu osob starších 60 let byla identifikována kybernetická kriminalita (zejména podvody typu vishing a phishing). Tu doplňuje specifická majetková trestná činnost využívající manipulativní legendy.

Za účelem praktického využití těchto zjištění a zmírnění identifikovaných rizik byla v návrhové části formulována konkrétní systémová a technologická opatření. Mezi stěžejní návrhy patří zavedení takzvaného pravidla druhé šance na bankovních pobočkách v regionu. To by prostřednictvím kontrolních mechanismů chránilo úspory seniorů před neuváženými převody. Dále byla navržena dotační podpora pro plošné využití technologických blokátorů (ochrana proti spoofingu) v mobilních zařízeních seniorů, což představuje přímou obranu proti nejčastějším způsobům vedení těchto útoků.

Po shrnutí hlavních bezpečnostních rizik a technologických řešení přichází na řadu vyhodnocení dílčího cíle. Tím bylo podrobnější zmapování toho, co přesně seniory ohrožuje a jaké jsou hlavní příčiny těchto hrozeb. Tyto poznatky pak posloužily k vytvoření dalších návrhů na prevenci a pomoc obětem.

Lze konstatovat, že i tento cíl se podařilo úspěšně splnit. Analýza totiž nezůstala jen u strohých statistik, ale zaměřila se přímo na faktory, kvůli kterým se starší lidé stávají oběťmi zločinu. Ukázalo se, že za tím nestojí jen jejich vyšší věk nebo slabší fyzická kondice. Daleko větší roli hrají sociální a technologické vlivy. Jde především o menší zkušenosti s moderními technologiemi, velkou důvěřivost k autoritám a také častou osamělost. K tomu se navíc přidává problém s tím, že se senioři často stydí přiznat, že naletěli podvodníkům. Spousta případů tak zůstává zcela skryta a policii se vůbec nenahlásí.

Na základě těchto zjištění vznikl soubor konkrétních návrhů, jak situaci zlepšit. Aby senioři získali větší jistotu v online světě, navrhuje se upravit plzeňskou Senior akademii na praktické počítačové workshopy. Dalším zajímavým krokem je projekt

takzvaného etického phishingu. V něm by si senioři mohli bezpečně a nanečisto vyzkoušet, jak správně reagovat na podvodníky, i když jsou zrovna pod tlakem. Proti osamělosti a studu by pak měla pomoci preventivní kampaň zaměřená na rodiny a propojování generací. Celý tento systém by měla doplnit i větší podpora anonymních krizových linek v kraji, kam se mohou senioři bez obav obrátit o radu či pomoc.

Závěr

Tato bakalářská práce se věnovala problematice bezpečnosti seniorů na území statutárního města Plzně. Hlavním cílem bylo komplexně analyzovat bezpečnostní situaci této zranitelné skupiny, identifikovat klíčová rizika a zhodnotit efektivitu stávajících preventivních programů. Všechny stanovené cíle, jak hlavní, tak i dílčí, byly v rámci práce úspěšně naplněny. Práce postupně propojila teoretické poznatky o viktimizaci starších osob s konkrétními daty z praxe v plzeňském regionu.

Z provedené analýzy statistických dat vyplynulo, že ačkoliv seniori tvoří v oficiálních statistikách relativně nízký podíl obětí, kriminalita na nich páchaná se vyznačuje vysokou mírou latence. Tento fakt znamená, že velká část útoků zůstává policii neoznámena. Dominantním a nejrychleji rostoucím rizikem se v současnosti stává kybernetická trestná činnost, zejména podvody v online prostředí a po telefonu. Tyto činy často zneužívají přirozenou důvěřivost a nižší úroveň digitální gramotnosti starších občanů. Analýza potvrdila, že pachatelé se stále častěji přesouvají z veřejného prostoru do kyberprostoru, kde mohou seniory snáze manipulovat.

Přínos práce spočívá nejen v zasazení získaných dat do reálného sociálního kontextu města Plzně, ale především v návrhu konkrétních opatření. Tato opatření se zaměřují na technickou ochranu, bankovní bezpečnost i přímé vzdělávání seniorů v kraji. Zjištění jasně ukazují, že systém prevence je nutné ve větší míře orientovat na digitální vzdělávání a zvyšování odolnosti proti manipulaci. Velký důraz je v návrzích kladen také na spolupráci s rodinnými příslušníky, kteří mohou hrát klíčovou roli při včasném odhalení podvodu. Práce rovněž poukazuje na nutnost lepší informovanosti o existujících krizových linkách.

Závěrem lze konstatovat, že ochrana seniorů vyžaduje koordinovaný přístup samosprávy i společnosti. Samotná represe není v boji proti moderním formám kriminality dostačující, zásadní roli hraje prevence a vzdělávání v oblasti digitálních rizik. Integrace těchto prvků je jedinou cestou k efektivnímu posílení bezpečnosti v Plzni.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

ČELEDOVÁ, Libuše; KALVACH, Zdeněk a ČEVELA, Rostislav. Úvod do gerontologie. Praha: Karolinum, 2016. 148 s. ISBN 978-80-246-3404-3.

DAVID, Petr; DAVID ML., Petr; LUDVÍK, Petr a SOUKUP, Vladimír. Česko dějiny, místopis, osobnosti, památky, příroda, umění. Brno: Euromedia Group, 2018. 556 s. ISBN 978-80-242-6231-4.

DAVIS, Robert C.; LURIGIO, Arthur J. a HERMAN, Susan A. VICTIMS OF CRIME. 4. California: SAGE, 2013. 547 s. ISBN 978-1-4522-0320-1.

HAŠKOVCOVÁ, Helena. Fenomén stáří. 2. vyd. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. 365 s. ISBN 978-80-87109-19-9.

JANIŠ, Kamil a SKOPALOVÁ, Jitka. Volný čas seniorů. Praha: GRADA, 2016. 156 s. ISBN 978-80-247-5535-9.

KRAUS A KOLEKTIV AUTORŮ, Michal. Bezpečná města pro chodce a seniory. České Budějovice: VŠTE, 2022. 257 s. ISBN 978-80-87101-72-8.

MACHÁČKOVÁ, Kateřina a HOLMEROVÁ ET AL., Iva. Aktivní Gerontologie aneb jak stárnout dobře. Praha: Mladá fronta, 2019. 247 s. ISBN 978-80-204-5489-8.

SCHEINOST, Miroslav. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2022. 228 s. ISBN 978-80-7338-200-1.

SMEJKAL, Vladimír. Kybernetická kriminalita. 3. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o, 2022. 1166 s. ISBN 978-80-7380-849-5.

SVATOŠ, Roman. Kriminologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6.

ŠAUEROVÁ, M; VADÍKOVÁ, K.M.(Eds) a, Kolektiv. Specifika edukace seniorů. Praha: Palestra, 2013. 236 s. ISBN 978-80-87723-09-8.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka; BINAROVÁ, Ivana; HOLÁSKOVÁ, Kamila; PETROVÁ, Alena; PLEVOVÁ, Irena et al. Přehled vývojové psychologie. 3. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 189 s. ISBN 978-80-244-2433-0.

ŠKRABKA ET AL., Jan. Proměny soukromého práva v době COVID-19. Praha: C.H.Beck, 2023. 225 s. ISBN 978-80-7400-924-2.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda; SMÉKALOVÁ, Lucie. Edukace seniorů. Praha: Grada, 2015. 232 s. ISBN 978-80-247-5446-8.

TOMÁŠEK, Jan. Úvod do kriminologie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. 215 s. ISBN 978-80-7380-746-7.

ZAVRŠÍK, Aleš. Kyberkriminalita. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 135 s. ISBN 978-80-7552-758-5.

Elektronické zdroje

BESIP. Senior v silničním provozu. Online. 2026. Dostupné z: <https://besip.gov.cz/Ucastnici-silnicniho-provozu/Seniori/Senior-v-silnicnim-provozu>. [cit. 2026-03-11].

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. Pomoc obětem. Online. 2019. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/kontakt/ceska-republika/plzen/>. [cit. 2026-03-11].

CO JE SENILITA? Ujasnění významu termínu senilita. Online. 2025. Dostupné z: <https://cojeto.superia.cz/lekarstvi/senilita.php>. [cit. 2026-02-05].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Demografická příručka – 2022. Online. 2023. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/vekove-slozeni-obyvatelstva-2022>. [cit. 2025-11-10].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Kriminalita v Plzeňském kraji v roce 2024. Online. 2024. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/plk/kriminalita-v-plzenskem-kraji-v-roce-2024>. [cit. 2026-02-07].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Mravnostní kriminalita – počet obětí v ČR podle pohlaví a věku. Online. 2021. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/kriminalita-v-cr-a-eu-2012-2022>. [cit. 2026-02-02].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Senioři. Online. 2024. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/seniori?pocet=10&start=0&skupiny=31&razeni=-datumVydani>. [cit. 2025-12-08].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Senioři jako oběti trestných činů. Online. 2020. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/docs/107508/596e6cb0-dacf-0b90-e299-b263a7144cb4/31003421k09.pdf>. [cit. 2024-12-29].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Senioři v datech. Online. 2023. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/seniori-v-datech/cim-se-vyznacuje-populace-senioru>. [cit. 2026-02-07].

DIAKONIE ČCE – STŘEDISKO ZÁPADNÍ ČECHY. Naše pomoc má mnoho tváří. Online. 2026. Dostupné z: <https://zapad.diakonie.cz/>. [cit. 2026-03-11].

DOSTUPNÝ ADVOKÁT. Trestný čin ublížení na zdraví: jaký trest hrozí? Online. 2024. Dostupné z: <https://dostupnyadvokat.cz/blog/trestny-cin-ublizeni-na-zdravi>. [cit. 2025-02-10].

EPRAVO.CZ. Senioři jako zvlášť zranitelné oběti. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/seniori-jako-zvlast-zranitelne-obeti-117510.html>. [cit. 2024-12-06].

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST. Bezpečnost seniorů na internetu. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/aktualne/bezpecnost-senioru-na-internetu/>. [cit. 2026-01-02].

KOSTEČKOVÁ, Lucie. Senioři jako oběti trestné činnosti. Online. 2018. Dostupné z: <https://bezpecny.stredoceskykraj.cz/prevence-kriminality/seniori-jako-obeti-trestne-cinnosti/>. [cit. 2025-01-01].

KRÁLÍK & PAVLÍK. Majetková újma. Online. 2021. Dostupné z: https://www.kralik-pavlik.cz/clanek/majetkova-ujma_97. [cit. 2026-01-03].

KRÁLÍK & PAVLÍK. Odškodnění za psychickou újmu aneb co byste měli vědět. Online. 2024. Dostupné z: https://www.kralik-pavlik.cz/clanek/odskodneni-za-psychickou-ujmu_129. [cit. 2026-01-09].

KRIEGEROVÁ, Eva. Populace města Plzně je a bude silně zatížena starostí o seniory, ukázala studie. Online. 2016. Dostupné z: <https://plzen.eu/o-meste/aktuality/aktuality-z-mesta/populace-mesta-plzne-je-a-bude-silne-zatizena-starosti-o-seniory-ukazala-studie/>. [cit. 2026-02-07].

MINISTERSTVO VNITRA. Na nebezpečí kyberkriminality upozorní Den bezpečnějšího internetu. Online. 2023. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/na-nebezpeci-kyberkriminality-upozorni-den-bezpecnejsiho-internetu.aspx>. [cit. 2025-01-04].

NÁHRADY ŠKOD. Odškodnění psychické újmy. Online. Dostupné z: <https://nahradyskod.cz/odskodneni-psychicke-ujmy/>. [cit. 2025-01-09].

NÁRODNÍ DIVADLO. Senioři 65+. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/vstupenky-a-predplatne/slevy-a-obchodni-informace/seniori-65>. [cit. 2025-11-10].

PECUCH, Martin. Statistická data o městě. Online. 2020. Dostupné z: <https://plzen.eu/o-meste/statisticka-data/>. [cit. 2026-02-05].

PLZEŇSKÉ MĚSTSKÉ DOPRAVNÍ PODNIKY. Jednotlivé jízdné. Online. 2026. Dostupné z: <https://www.pmdp.cz/jizdne/jednotlive-jizdne/>. [cit. 2025-11-10].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Násilná trestná činnost. Online. 2017. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nasilna-trestna-cinnost.aspx>. [cit. 2025-11-10].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Oběť trestného činu a poškozený v trestním řízení. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/obet-trestneho-cinu-a-poskozeny-v-trestnim-rozeni.aspx>. [cit. 2026-01-02].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Pomoc obětem trestných činů. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-majetkove-trestne-ciny.aspx>. [cit. 2025-1-10].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Trestná činnost páchaná na seniorech. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/trestna-cinnost-pachana-na-seniorech.aspx>. [cit. 2025-06-03].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Násilí páchané na seniorech. Online. 2024. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/preventivni-informace-nasili-pachane-na-seniorech.aspx>. [cit. 2026-12-29].

POMÁHAJÍCÍ PLZEŇ. Katalog sociálních služeb. Online. 2018. Dostupné z: <https://socialnisluzby.plzen.eu/>. [cit. 2026-03-11].

PRÁVNÍ PROSTOR. Odškodnění duševních útrap jako nemajetkové újmy. Online. 2016. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/odskodneni-dusevnych-utrap-jako-nemajetkove-ujmy>. [cit. 2026-01-02].

TOTEM, z.s. Kdo jsme. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.totemplzen.cz/o-nas/kdo-jsme/>. [cit. 2026-03-11].

ZÁKON Č. 361/2000 SB. O provozu na pozemních komunikacích. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>. [cit. 2026-03-11].

Legislativní dokumenty

JELÍNEK, Jiří; PELC, Vladimír; ŘÍHA, Jiří; SOVÁK, Zdeněk; BRUNA, Eduard et al. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 8. vyd. Praha: Leges, 2020. 1424 s. ISBN 978-80-7502-395-7.

Seznam zkratk

ČSÚ – Český statistický úřad

Policie ČR / PČR – Policie České republiky

BESIP – Bezpečnost silničního provozu

Sb. – Sběrka zákonů

TOTEM – Název mezigeneračního a dobrovolnického centra v Plzni

m n. m. – metrů nad mořem

č. – číslo

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č.1 – Vývoj jednotlivých druhů trestné činnosti v Plzeňském kraji v letech 2020–2025

Tabulka č.2 – Vývoj kriminality páchané na seniorech v Plzeňském kraji (2020–2025)

Tabulka č.3 – Senioři jako oběti v kontextu celkové kriminality

Graf č. 1 – Celková trestná činnost v Plzeňském kraji

Graf č. 2 – Majetková trestná činnost

Graf č. 3 – Kybernetická trestná činnost

Graf č. 4 – Počet seniorů jako oběti trestné činnosti

Graf č. 5 – Senioři jako oběti podle pohlaví

Seznam příloh

Příloha I - e-mail č.1

Příloha II - e-mail č.2

Přílohy

Příloha I - E-mail č.1

Dobrý den, pane Boček, posílám prozatím odkazy a info k seniorům, které máme zveřejněné na webových stránkách, ať už ze strany našeho krajského ředitelství nebo z republikové úrovně.

Statistiky - v tabulce je zahrnutý celkový počet trestných činů, které jsou evidovány (na základě přijatého oznámení, vyhledání apod.). Jedná se o data v rámci Plzeňského kraje, za policii se jedná v rámci Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje.

V tabulce jsou celkové počty trestných činů v rámci našeho krajského ředitelství, počty objektů, které se staly terčem napadení - objektem napadení může být fyzická osoba (různá věková skupina, v tabulce jsou zaneseny osoby 60+ a 65+, rozděleny na muže a ženy, s tím můžete rovněž pracovat...) dalším objektem napadení může být objekt obecné kriminality, hospodářské kriminality, soukromý objekt či veřejný zájem). Jednoznačně je objektem napadení nejčastěji objekt obecné kriminality, kam spadá majetková trestná činnost, která zaujímá zpravidla nadpoloviční většinu veškeré trestné činnosti.

Sledovali jsme ale objekt napadení osoby - v uvedeném věku - 60+ a 65+

Jinak rok 2025 není doposud uzavřený, to můžeme doplnit následně.

za sebe podklady Dny s policií 2025 - Policie České republiky

S pozdravem

kpt. Bc. Hana Kroftová DiS.

vrchní komisař

+420 974 335 207

+420 602 462 701

hana.kroftova@pcr.cz

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE PLZEŇSKÉHO KRAJE

Kancelář ředitele krajského ředitelství

Oddělení tisku a prevence

Nádražní 2

306 28 Plzeň

Rok	Celková trestná činnost na území KŘPP, která je evidovaná ve statistikách Policie ČR					
	Objekt napadení – muž 60+	Objekt napadení – muž 65+	Objekt napadení – žena 60+	Objekt napadení – žena 65+	Celkem objektem napadení osoby 60+, 65+	
2020	8 996	50	32	61	49	192
2021	8 224	41	26	38	24	129
2022	10 207	63	50	53	43	209
2023	9 562	46	37	31	26	143
2024	8 996	51	36	38	28	151

Příloha II - E-mail č.2

Dobrý den, pane Boček, posílám odkaz na bilanční tiskové zprávy, ze které můžete čerpat statistiky, které byly zveřejněny.

Jakožto sledovaný ukazatel - senior, Vám mohu poskytnout pouze v obecné rovině - jako objekt napadení, porovnání roku 2021 - 2025 s rozdělením 60+ a 65+ včetně rozdělení muž žena. Již jsem za léta 2021 - 2024 zaslala, nyní doplňuji rok 2025.

Data k seniorům za r. 2025

Objekt napadení mu 60+ 38

Objekt napadení muž 65 + 28

Objekt napadení žena 60+ 53

Objekt napadení žena 65+	42
Tč celkem	9 244
Majetková tč	4 811

Projekt Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, kde jsme se mimo jiné věnovali i seniorům:

Dny s policií 2025 - Policie České republiky

Všichni jsme chodci - Policie České republiky

Senioři, nedejte se! - Policie České republiky

Aktuálně nemáme žádný nový preventivní projekt, který by se výhradně věnoval seniorům. Přesto patří do skupiny, které se věnujeme, ať již formou kontaktní prevence při přednáškové činnosti v jejich zařízeních - sdružení, spolky apod. Ale i při různých preventivních aktivitách, které realizujeme napříč naším krajem.

Odkazy na stránky policie ze strany PP - celorepublikové aktivity

Akce a projekty - Policie České republiky

Rady Policie ČR a informace o prevenci - Policie České republiky

Informace pro oběti trestných činů a zasažené mimořádnými událostmi - Policie České republiky

Odkazy na tiskové zprávy (v některých letech i přístupná preztnace) ohledně bilance trestné činnosti a nehodovosti, z těchto podkladů můžete vyčerpat a rovněž i odzdrojovat

Bilanční tisková zpráva za rok 2025 - Plzeňský kraj - Policie České republiky

Statistické ukazatele za rok 2024 - Policie České republiky

Statistické ukazatele za rok 2023 - Policie České republiky

Vývoj registrované kriminality v Plzeňském kraji v roce 2022 - Policie České republiky

Dopravní nehodovost za rok 2021 v Plzeňském kraji - Policie České republiky

S pozdravem a přáním pěkného dne a dní následujících

kpt. Bc. Hana Kroftová DiS.

vrchní komisař

+420 974 335 20

+420 974 322 257

+420 602 462 701

hana.kroftova@pcr.cz

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE PLZEŇSKÉHO KRAJE

Kancelář ředitele krajského ředitelství

Oddělení tisku a prevence

Nádražní 2

306 28 Plzeň